

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ PROGRAMI

CE İŞARETİNİN ÖNEMİ VE İTHALATÇI FİRMALAR
NEZDİNDE BİLİNİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ferdi GÜNER

145200181

Danışman

Yrd.Doç.Dr.Yağmur ÖZYER AKSOY

İSTANBUL

2017

T.C.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI
İŞLETME YÖNETİMİ PROGRAMI

**CE İŞARETİNİN ÖNEMİ VE İTHALATÇI
FİRMALAR NEZDİNDE BİLİNİRLİĞİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tezi Hazırlayan: Ferdi GÜNER

T.C.
İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
TEZLİ YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

12/07/2017

Enstitümüz İşletme Yönetimi Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden **145200181** numaralı **Ferdi GÜNER** "İstanbul Arel Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**CE İşaretinin Önemi ve İthalatçı Firmalar Nezdinde Bilinirliğinin İncelenmesi**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun **03.07.2017** tarih ve **2017/11** sayılı toplantısında seçilen ve Sefaköy Yerleşkesinde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin 39. maddesi gereğince **(60)** dakika süre ile savunmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında **oyçokluğu/oybirliği** ile **Kabul/Red veya Düzeltme** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 3 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN

YRD.DOÇ.DR. YAĞMUR ÖZYER AKSOY

ÜYE

YRD. DOÇ.DR. EBRU GÖZÜKARA

ÜYE

YRD.DOÇ. DR. BAŞAK DEĞERLİ

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi/Doktora Tezi/Dönem Projesi olarak sunduğum “CE İşaretinin Önemi ve İthalatçı Firmalar Nezdinde Bilinirliğinin İncelenmesi” başlıklı bu çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere uygun şekilde tarafımdan yazıldığını, yararlandığım eserlerin tamamının kaynaklarda gösterildiğini ve çalışmanın içinde kullanıldıkları her yerde bunlara atıf yapıldığını belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

12/07/2017

Ferdi GÜNER

ONAY

Tezimin/Raporumun kağıt ve elektronik kopyalarının İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece İstanbul Arel yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Ferdi GÜNER

ÖZET

CE İŞARETİNİN ÖNEMİ VE İTHALATÇI FİRMALAR NEZDİNDE BİLİNİRLİĞİNİN İNCELENMESİ

Ferdi GÜNER

Yüksek Lisans Tezi, İşletme Anabilim Dalı

Danışman: Yrd.Doç.Dr.Yağmur ÖZYER AKSOY

Temmuz, 2017

Bu çalışma ile ürünlerin Avrupa Birliği sağlık, güvenlik ve çevreyi koruma yönergeleri ile uyumlu olduğunu gösteren “CE İşaretleme” olgusunun önemi ve CE işaretleme sisteminin Türkiye’deki uygulanış şekli ve düzeyi incelenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada CE işaretleme konusunda ülkemizdeki bilgi ve duyarlılık düzeyinin tespit edilmesi hedeflenmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda araştırmanın tam olarak amacını karşılayan bir ölçeğe rastlanmamıştır. Uzman görüşleri alındıktan sonra gerekli kapsam geçerlik analizleri yapılarak 20 madde tek form halinde birleştirilmiş ve İstanbul ilinde faaliyet gösteren 13 ithalatçı firmanın 83 çalışanına uygulanmıştır. Elde edilen verilerle yapılan temel bileşenler ve faktör analizleri sonucunda toplam varyansın %63,621’ini açıklayan 4 faktörlü (1-CE İşareti Çözümleri, 2-Uygulanış Şekli, 3-Duyarlılık Düzeyi, 4-Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği) 20 maddeden oluşan beşli likert tipi modeline uygun “CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi” şeklinde adlandırılmış tutum ölçeği elde edilmiştir. Güvenirlik analizlerinde ölçeğin tümü için Cronbach $\alpha = ,876$ olarak hesaplanmıştır. Madde toplam ve madde kalan analizleri sonucunda madde korelasyonlarının anlamlı ve maddelerin ayırt edici oldukları saptanmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarından sonra ölçeğin uygulanması, İstanbul ilindeki 55 ithalatçı firmanın 385 çalışanının katılımıyla, Mart 2017-Mayıs 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Örneklem grubundan elde edilen puanlar ile demografik değişkenler karşılaştırılmıştır. Elde edilen

bulgularla ithalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılıkları ile bilgi düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler: CE İşaretleme, İthalat, Ürün Güvenliği, Denetim, Faktör, CE İşareti Ölçeği, Ölçek Uyarlama, Keşifsel Araştırma

ABSTRACT

A RESEARCH ON THE RECOGNATION BY THE IMPORTERS AND THE IMPORTANCE OF THE CE MARK

Ferdi GÜNER

Master Thesis, Department of Business Administration

Supervisor: Assist.Prof.Dr. Yağmur ÖZYER AKSOY

July, 2016

The purpose of this study is to highlight the importance of "CE marking" and to show the level and level of application of CE marking system in Turkey, which shows that products comply with European Union health, safety and environmental protection directives. The aim of the study is to determine the level of knowledge and sensitivity in CE in terms of CE marking.

As a result of the literature survey, the survey did not find a measure that met the exact purpose. After receiving expert opinions, the necessary scope validity analyzes were made and 20 items were combined into one form and applied to 83 employees of 13 importer firms operating in Istanbul. A five-point Likert-type scale consisting of 20 items with 4 factors (1-CE Marking Solutions, 2-Applied Shape, 3-Sensitivity Level, 4-Community Consciousness and Working Requirement) explaining 63,621% of the total variance as a result of the basic components and factor analyzes made. Attitude scale named as "CE Mark Sensitivity and Level of Information Measurement" in accordance with the model. In reliability analysis, for overall scale Cronbach $\alpha_T = ,876$ is used. As a result of total article and remaining article analysis, it is observed that article correlations are meaningful and distinctive.

The implementation of the scale after the validity and reliability studies was carried out between March 2017 and May 2017 with the participation of 385 employees of 55 importer firms in Istanbul province. The scores obtained from the sample group and the demographic variables were compared. It was

determined that there was a significant relationship between the sensitivity of CE markers and knowledge levels of the importer company employees.

Key Words: CE Marking, Import, The Security of Product, Audit, Factor, CE Marking Scale, Scale Adaptation, Exploratory Research

ÖNSÖZ

Bu araştırma, CE işareti taşıması gereken ürünlerle ilgili ithalatçı firma konumunda bulunan firmaların konuya ilişkin bilinç ve hassasiyet düzeylerinin incelenerek CE işaretinin bir kalite işareti olmadığı, ticari menfaatlerin ötesinde insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı yönlerinden önemsenmesi gerektiği düşünülerek bu noktaya dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

Araştırma süreci boyunca her zaman varlığını hissederek motive olduğum, tüm yoğunluğuna rağmen ihtiyaç duyduğum her anda bilgi, tecrübe ve görüşlerine başvurduğum değerli danışmanım, derslerini keyifle takip ettiğim saygıdeğer hocam Yrd. Doç. Dr Yağmur ÖZYER AKSOY'a; benimle aynı heyecanı paylaşarak araştırmanın her aşamasında tecrübesini paylaşan değerli öğretmen arkadaşım Aslı ODABAŞ'a; Örnekleme ulaşmamda büyük katkıları olan; ithalatçı firmaların değerli yöneticilerine ve araştırmaya katılan değerli çalışanlara çok teşekkür ederim.

Tüm hayatım boyunca emeklerini ve desteklerini esirgemeyen ve beni bugünlere getiren aileme, çalışmanın tamamında destek veren tüm arkadaşlarıma sonsuz teşekkürler.

Saygılarımla

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
SİMGELER LİSTESİ.....	ix
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
TABLolar LİSTESİ.....	xii

1. BÖLÜM CE İŞARETİ

1.1. CE İşareti ve Önemi.....	1
1.1.1. CE İşareti Kavramı.....	1
1.1.2. CE İşareti Önemi.....	2
1.1.3. Tarihsel Gelişim.....	2
1.1.4. CE İşaretinde Taraflar ve Sorumlulukları.....	4
1.2. CE İşareti Prosedürleri.....	6
1.2.1. CE İşaretinin Kullanımında İzlenmesi Gereken Prosedür.....	6
1.2.2. Uygunluk Beyanı ve Teknik Dosya.....	9
1.2.3. CE İşaretinin Ürünlere İliştirilmesi.....	11
1.2.4. CE İşaretinin Kullanım Hakkının Sağlanması.....	11
1.3. CE İşareti Taşınması Gereken Ürünlerin Kapsamı.....	12
1.4. İthalatçı Açısından CE İşareti.....	12
1.4.1. İthalatçı Tanımı.....	12
1.4.2. CE İşareti Uygulamasında İthalatçı Sorumlulukları.....	12

2. BÖLÜM DIŞ TİCARET VE ÜLKEMİZDE CE İŞARETİ (ÜRÜN GÜVENLİĞİ- PİYASA GÖZETİM VE DENETİMİ) UYGULAMALARI

2.1. Dış Ticaret.....	14
-----------------------	----

2.2. Dış Ticarete Ürün Güvenliği ve Ürün Güvenliği (CE İşareti) Mevzuatı..	14
2.3. Ürünlerin CE İşareti Taşınması.....	15
2.4. “CE İşareti” Uygulaması ile İlgili Olarak Türkiye’deki Durum.....	15
2.5. Ürün Güvenliği Piyasa Gözetim ve Denetimi.....	17
2.5.1.2015 Yılı Piyasa Gözetim ve Denetim Verileri.....	18
2.5.1.1. Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü Sorumluluğundaki Ürünlere İlişkin İstatistikler ve Analizler.....	18
2.5.1.2. Denetim Sonuçları.....	18
2.5.1.3. Toplatma Kararı Verilen Ürünlere İlişkin Veriler.....	19
2.5.1.4. İdari Para Cezalarına İlişkin Veriler.....	20

3. BÖLÜM

İTHALATÇI FİRMALARIN CE İŞARETİ HAKKINDAKİ DUYARLILIK VE BİLİNİRLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

3.1. Araştırma Metodolojisi.....	21
3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	21
3.1.2. Araştırmanın Kapsamı.....	21
3.1.3. Sayıtlılar.....	22
3.1.4. Sınırlılıklar.....	22
3.1.5. Araştırmanın Modeli.....	22
3.1.6. Evren ve Örneklem Seçimi.....	23
3.1.7. Araştırmanın Türü.....	24
3.1.8. Veri Toplama Aracı.....	24
3.1.8.1. CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği Anket Formu.....	24
3.1.8.2. Geçerlik Analizi.....	25
3.1.8.3. Güvenirlik Analizi.....	26
3.1.9. Verilerin Toplanması.....	27
3.1.10. Verilerin Çözümlemesi.....	27
3.2. Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular.....	28
3.2.1. Ölçeğin Geçerlik Analizlerine İlişkin Bulgular.....	28
3.2.2. Ölçeğin Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular.....	34

3.2.3. Araştırma Grubunun Demografik Yapısına İlişkin Bulgular.....	39
3.2.4. Araştırma Grubunun CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşıp Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan İstatistikî Testlere İlişkin Bulgular.....	41
3.3. Sonuç ve Tartışma.....	61
3.3.1. İthalatçı Firma Çalışanları İçin “CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği” Geliştirilmesi ile İlgili Sonuçlar.....	61
3.3.2. İthalatçı Firma Çalışanlarının CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeylerine Ait Sonuçlar ve Tartışmalar.....	62
3.4. Öneriler.....	65
KAYNAKÇA.....	67
EKLER.....	71

SİMGELER LİSTESİ

CE	CE İşareti
H	Hipotez
$\bar{x}$	Aritmetik Ortalama
α	Cronbach Alpha Güvenirlik Düzeyi
N	Birey Sayısı
f	Frekans
p	Manidarlık Düzeyi
$Sh_{\bar{x}}$	Standart Hata
ss	Standart Sapma
%	Yüzde
t	t-Testi Değeri
Sd	Serbestlik Derecesi
r	Korelasyon Katsayısı
% _{gec}	Geçerli Yüzdeler
% _{yig}	Yığılmalı Yüzdeler
$\bar{x}_{sıra}$	Sıralanmış Aritmetik Ortalama
χ^2	Ki-Kare Testi Değeri

KISALTMALAR LİSTESİ

TMMOB	Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
TÜRKAK	Türk Akreditasyon Kurumu
EA	Avrupa Akreditasyon Birliği
ILAC	Uluslararası Laboratuvar Akreditasyon Birliği
OKK	Ortaklık Konseyi Kararları
KOSGEB	Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
TAIEX	Teknik Yardım ve Bilgi Değişim Ofisi
MMO	Makine Mühendisleri Odası
EFTA	Avrupa Serbest Ticaret Birliği
CEİBDÖ	CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği
KMO	Kaiser-Meyer-Olkin

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1.1. Üreticinin Yazılı Uygunluk Beyanının Hazırlanması ve CE İşaretinin Kullanılması.....	8
Şekil 3.1. Kavramsal Model.....	23
Şekil 3.2. CEİDBDÖ'deki maddelere ilişkin yığılma grafiği.....	31

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 2.1. Ürün Grubu Bazında 2015 Yılı Denetim Verileri.....	19
Tablo 2.2. Ürün Grubu Bazında 2015 Yılı Denetim Verileri.....	20
Tablo 3.1. KMO and Bartlett's Testi Değerleri.....	29
Tablo 3.2. Madde Yük Değerleri.....	30
Tablo 3.3. Açıklanan Toplam Varyans Miktarları.....	32
Tablo 3.4. Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi.....	33
Tablo 3.5. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler.....	34
Tablo 3.6. Ölçeğin Geneli ve Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlik Katsayıları.....	35
Tablo 3.7. Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Ayurt Ediciliklerini Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	36
Tablo 3.8. Madde Toplam (Item-Total) ve Madde Kalan (Item-Reminder) Korelasyon Sonuçları.....	37
Tablo 3.9. Faktörler Arası İlişkileri Belirlemek için Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları.....	38
Tablo 3.10. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	39
Tablo 3.11. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	39
Tablo 3.12. Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	40
Tablo 3.13. Ünvan Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	40
Tablo 3.14. CEİDBDÖ Ölçeği Alt Boyutlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	41
Tablo 3.15. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	42
Tablo 3.16. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	43
Tablo 3.17. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	43

Tablo 3.18. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	44
Tablo 3.19. Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	44
Tablo 3.20. CE işareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	45
Tablo 3.21. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	45
Tablo 3.22. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	46
Tablo 3.23. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	46
Tablo 3.24. Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	47
Tablo 3.25. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	47
Tablo 3.26. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	48
Tablo 3.27. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49
Tablo 3.28. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	49

Tablo 3.29. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	50
Tablo 3.30. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	51
Tablo 3.31. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	51
Tablo 3.32. Toplam Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	52
Tablo 3.33. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	53
Tablo 3.34. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	53
Tablo 3.35. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	54
Tablo 3.36. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	55
Tablo 3.37. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	56
Tablo 3.38. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	57
Tablo 3.39. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	58

Tablo 3.40. Toplam Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	59
Tablo 3.41. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	60

BÖLÜM I

CE İŞARETİ

1.1. CE İşareti ve Önemi

1.1.1. CE İşareti Kavramı

CE işareti, “CE” harflerinden oluşan uygunluk işaretidir. CE Fransızca “*Conformité Européenne*” ibaresinin kısaltılmış halidir. CE işareti; ürünlerin, amacına uygun kullanılması halinde insan can ve mal güvenliği, bitki ve hayvan varlığı ile çevreye zarar vermeyeceğini, diğer bir ifadeyle ürünün güvenli bir ürün olduğunu göstermektedir (CE Rehberi 2004-36, s.21). CE uygunluk işareti Avrupa Birliği sağlık, güvenlik ve çevre koruma yasalarıyla düzenlenen ürünlere uygulanmaktadır (<https://www.tse.org.tr/tr/icerikdetay/12/98/ce-isareti.aspx>, 2016).

Uygunluk işareti, üzerine iliştirildiği ürünün Avrupa Direktifleri ile düzenlenmiş mevzuata ve temel gereklere uygunluğunu ifade eder. Sağlık, güvenlik ve tüketicinin korunması uyulması gereken temel gereklerdir. Avrupa pazarında, CE uygunluk işareti ürün için bir çeşit ticari pasaporttur ve ürünlerin Avrupa ülkeleri arasında serbestçe dolaşmasını sağlar. Avrupa pazarında ürünlerini pazarlamak isteyen üreticiler için CE uygunluk işareti zorunludur. Aksi takdirde bu pazarda ürünlerinin üretimi ve satışı imkânsızdır. Teknik düzenlemelere (direktiflere) uymayan ürünler Avrupa Birliği’ne üye ülke pazarlarında yer alamaz. Tüm Avrupa Ekonomik Alanı için, ürünlerin uyması gereken tek bir mevzuat ve temel gerekler mevcuttur. Bu alan içinde ulusal yasalar geçerliliğini yitirmiştir ve tek mevzuat altında toplanmıştır. Bu nedenle ürünler farklı ulusal düzenlemelere uymak zorunda değildir (Velioğlu, H. , 2016).

CE uygunluk işareti bir kalite işareti değildir. Ürünün kalitesinden ziyade ürünün güvenliğiyle ilgilidir. Çoğu kalite işareti isteğe bağlı olmasına rağmen CE uygunluk işareti ürün için zorunludur (CE Rehberi 2004-36, s.21).

1.1.2. CE İşareti Önemi

“CE” işaretinin tanımını yapılırken ürünün; insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan bitki yaşam ve sağlığı ve tüketicinin korunması gibi asgari güvenlik koşullarını taşıdığı belirtilmişti. Ticaretteki engellerin kaldırılması düşünülürken, ticari ahlak değerleri dışında üretilen, insanları kandırmaya yönelik ve insan, hayvan ve çevre güvenliği anlayışlarından uzak olarak üretilmiş ürünlerin dünya ticaretinde kısıtlanması ve bu tip ürünleri üretenlere yaptırım uygulanması istekleri de yine aynı anlayışın bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Bunun sonucu olarak özellikle tüketicinin kandırılmasının yanında insanın, eşyanın ve çevrenin güvenliğinin tehlikeye düşürülmesi riski taşıyan ürün ve hizmetlerin yasaklanması yönündeki politikalar kabul görmüştür. Bu politikalar ise, malların serbest dolaşımı amacının gerçekleşmesini engellemekte ve AB’ni bu engelleri aşma yolunda yeni arayışlara, yeni politikalar uygulamaya yöneltmektedir.

Yukarıda belirtilen insan, hayvan ve çevre güvenliği ile ilgili ayrıntıların suistimal edilerek, teknik engel olarak kullanılması, Avrupa Birliği kurumlarınca fark edilmiş ve bunu engellemek amacıyla “CE” işareti uygulanmaya başlanmıştır (Savaş, H., 2003).

1.1.3. Tarihsel Gelişim

AB ülkeleri 1946 yılında imzalanan Roma Antlaşması’ndan beri ortak bir piyasa düzeni oluşturmak için uğraşmışlardır. Oluşturulacak bu tek pazarda malların, hizmetlerin, insanların ve sermayenin serbest dolaşımı amaçlanmaktadır. Malların serbest dolaşımı, AB’ye üye ülkelerin kendi ulusal güvenlik ve sağlık koşullarını kendilerinin düzenleme serbestisi yönünden uzun yıllar boyunca engellenmiştir (EXPORT, 2002, s.14).

Avrupa Birliği ülkeleri arasında Gümrük Birliği oluşturularak malların serbest dolaşımı sağlanmış, miktar kısıtlamaları kaldırılmış; ancak uygulanan standartların yanında, teknik düzenleme ve uygunluk değerlendirme (test ve

belgelendirme) farklılıkları yüzünden malların serbest dolaşımı önündeki engeller aşılamamıştır (Bayar, O., 2009).

Ticarette oluşan bu teknik engellerin kaldırılması adına genel programa dayalı ilk olarak *Eski (Klasik) Yaklaşım* yürürlüğe girmiştir. Ortaya çıkan eksiklerin giderilmesi üzerine yapılan düzenlemelerle birlikte Klasik Yaklaşım'ı *Yeni Yaklaşım, Global Yaklaşım ve Modüler Yaklaşım* politikaları takip etmiştir.

Klasik Yaklaşım olarak bilinen program, mevzuat düzeyindeki teknik kurallarla eş etkili standartların tamamen uyumlaştırılmasını hedeflemiştir. Ancak her üye devletin kendi ulusal düzenlemelerinin uyumlaştırma direktiflerinde yer almasını talep etmesi sonucu, söz konusu direktifler en ince ayrıntılara inilerek hazırlanmış ve hızla gelişen teknolojiye ayak uyduramamıştır. Bunun üzerine topluluk, Klasik Yaklaşım programından vazgeçerek Yeni Yaklaşım politikasını yürürlüğe koymuştur.

Yeni Yaklaşım politikası, ürünlerin diğer ülke piyasalarında herhangi bir kısıtlamayla karşılaşmaksızın sürülebilmesi ilkesiyle ürün standartlarının uyumlaştırılması yerine, birbirine benzeyen ürünler aynı grupta toplanarak genel bir teknik doküman oluşturulmasını sağlamıştır. Yeni Yaklaşım politikası test ve belgelendirme işlemlerinin de sisteme dahil edilmesini öngören Global Yaklaşım ile desteklenmiştir.

Global Yaklaşım ile güvenli ürünlerin piyasaya arzı amacıyla ortak kurallara göre üretilen ürünlerin uygunluk değerlendirme işlemlerinin de (test, muayene ve belgelendirme) Topluluk üyelerince ortak kurallar çerçevesinde yapılması amaçlanmıştır ([file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20\(1\).pdf](file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20(1).pdf) , 24.01.2017).

Modüler Yaklaşım da, mevzuat hazırlayıcılara yönelik oluşturulmuş bir sistemdir. Mevzuat hazırlayıcı, düzenleme yapmak istediği bir alanda insan, hayvan sağlığı ve güvenliğini ve çevre korumasını sağlamak üzere bu sektördeki malların özellikleri ve taşıdıkları risk oranına göre seçtiği bir modülü veya modüller kombinasyonunu ilgili mevzuatın kapsamına alarak

uygunluk değerlendirme prosedürlerini belirleyebilmektedir (Baysan, Ö., Civelek, O., Ağustos 2004)

1.1.4. CE İşaretinde Taraflar ve Sorumlulukları

CE işaretini ürün üzerine doğal olarak veya yetkili olarak yerleştiren veya yerleştirmekten sorumlu kişinin; “ürünün, ürüne uygulanan bütün AB uyumlaştırma teknik mevzuat koşullarının tamamına uygun olduğunu” ve “uygunluk inceleme işlemlerini kendisinin yaptığını” doğruladığı anlamına gelir (Karaoğlu, S., 2008).

AB ürün ve mevzuatını düzenleyen Yeni Yaklaşım direktiflerine göre CE işaretinde taraflar ve sorumlulukları aşağıda açıklanmaktadır (CE Rehberi 2004-36)

- **Üretici:** Bir ürünü imal eden, üreten, ürüne adını, ticari markasını, ayırt edici özelliklerini kazandıran gerçek veya tüzel kişidir. AB ürün mevzuatına göre bitmiş ürünün mevzuata uygunluğundan üretici sorumludur. Ayrıca üretici;

- Ürünün ilgili yönetmeliklerde belirtilen temel gereklere uygun olarak tasarlanması ve üretilmesi

- Ürünün uygunluk değerlendirmesinin ilgili yönetmeliklerde belirtilen prosedürlere uygun olarak gerçekleştirilmesinden sorumludur.

Üretici faaliyetlerinin bir bölümünü taşeronla verebilir, ancak bu durum üreticinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

- **Yetkili Temsilci:** Üretici adına hareket etmek üzere tayin edilmiş kişiye yetkili temsilci denir. Yetkili temsilci, ürünün piyasaya arzında Yeni Yaklaşım direktifleri kapsamındaki yükümlülüklerini üretici adına yerine getirir. Yetkili Temsilcilerin sorumluluklarından örnek vermek gerekirse, ürünün temel gereklerine uygunluğunu temin etmek, CE işaretini ve onaylanmış kuruluşun numarasını ürüne yerleştirmek, ulusal piyasa gözetimi kurumlara sunmak üzere teknik dosyayı hazırlamak ve saklamak, uygunluk beyanının

düzenlenmesini ve imzalanmasını temin etmek sayılabilir. Yetkili temsilci ürüne ait her türlü teknik detayları içeren dokümantasyona sahip olmalıdır. Yetkili temsilci tarafından yapılacak her türlü teknik davranış, bildirim imalatçı adına yapılmış sayılır (Gülkaya, M., Sönmez, A., Ocak 1996).

- **İthalatçı:** Yeni Yaklaşım Direktiflerine göre ithalatçı, üçüncü tarafı temsilen pazara ürünü sunan yetkili kişidir.

İthalatçı, yetkili temsilcinin bulunmadığı durumlarda pazara sürdüğü ürünlerin kararnamelere uygunluğunu yetkililere kanıtlamak zorundadır. Bu itibarla, ithalatçı aynı zamanda üreticinin belli ölçülerde yetkili temsilcisi gibi sınırlı ölçüde bazı yasal sorumluluklar taşımaktadır (TMMOB Makine Mühendisleri Odası, Aralık 2003).

- **Dağıtıcı (Distribütör):** İthalatçının bulunmaması durumunda aynı zamanda ithalatçı işlevi gören ve ürünü pazara dağıtan kişidir.

Dağıtımla ilgili hükümler Yeni Yaklaşım Direktifleri kapsamında olmamakla birlikte, dağıtıcı, uygunsuz olan ürünlerin pazara sürülmemesi için gerekli özeni göstermelidir

(<http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/BilgiBankasi/43/SORUMLULUKLAR.doc>).

- **Montajcı ve Tamamlayıcı:** Pazara sunulan ürünü monte eden veya birleştirip tamamlayarak işletmeye hazır hale getiren kişidir. CE sürecine uygun olarak zorunlu güvenlik koşulları doğrulanarak gerçekleştirilmelidir (CE Rehberi 2004-36).

- **Müşteriler:** Tüketim mallarını kullanan tüketici, yatırım malı makine, ekipman ve cihazları kullananlara organizasyonlar adı verilir. Direktifler kullanıcılara her hangi bir sorumluluk yüklememiştir.

- **Yetkin Kuruluş:** Ürünlere ilişkin mevzuat hazırlamaya ve yürütmeye

yasal olarak yetkili bulunan ve 4703 sayılı kanun ve ilgili yönetmelik hükümlerini kendi görev alanına giren ürünler itibariyle uygulayan kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Laboratuvarların yetkilendirilmesi için Türk Akreditasyon Kurumu (TÜRKAK), onaylanmış kuruluşların belirlenmesi ve atanması için de ilgili bakanlıklar birer yetkin kuruluştur (Gümrükte Uzman Görüş, Yıl:4, Sayı:9-10, Ekim/2004 – Ocak/2005,Gümrük Uzmanları Derneği, Ankara).

1.2. CE İşareti Prosedürleri

1.2.1. CE İşaretinin Kullanımında İzlenmesi Gereken Prosedür

'CE'' İşaretinin ürünlere iliştilmesinde sırasıyla aşağıdaki yollar izlenmektedir;

- Ürünün öncelikle hangi Yeni Yaklaşım Yönetmeliği/Yönetmelikleri kapsamında olduğu belirlenmektedir. Bazı ürünler kapsamı ve özellikleri nedeniyle birden fazla yönetmelik ile ilgili olabilmektedir. Örneğin, bir makine, temel olarak makine emniyeti yönetmeliğinde (98/37/EC) değerlendirilirken içerisinde bulunan elektronik parçalar, üniteler nedeniyle düşük voltaj yönetmeliğinde (2006/95/EC) ayrıca motor bulundurması durumunda da elektromanyetik uyumluluk yönetmeliğinde (2004/108/EC) de değerlendirilebilmektedir (Baysan, Ö., Civelek, O., Ağustos 2004),

- Ürünün hangi yönetmelik kapsamında olduğu belirlendikten sonra, yönetmeliklerde sıralanan güvenlik gereklerinin nasıl sağlanacağına ışık tutan AB Standartlarının (çalışmanın ileriki bölümlerinde uyumlaştırılmış standartlar başlığı altında ayrıntılı olarak incelenecek) dikkate alınması gerekmektedir.

- Ürünün satılabileceği AB üyesi ülkelerde, söz konusu ürünle ilgili olarak hala yürürlükte olan milli kuralların bulunup bulunmadığı araştırılır,

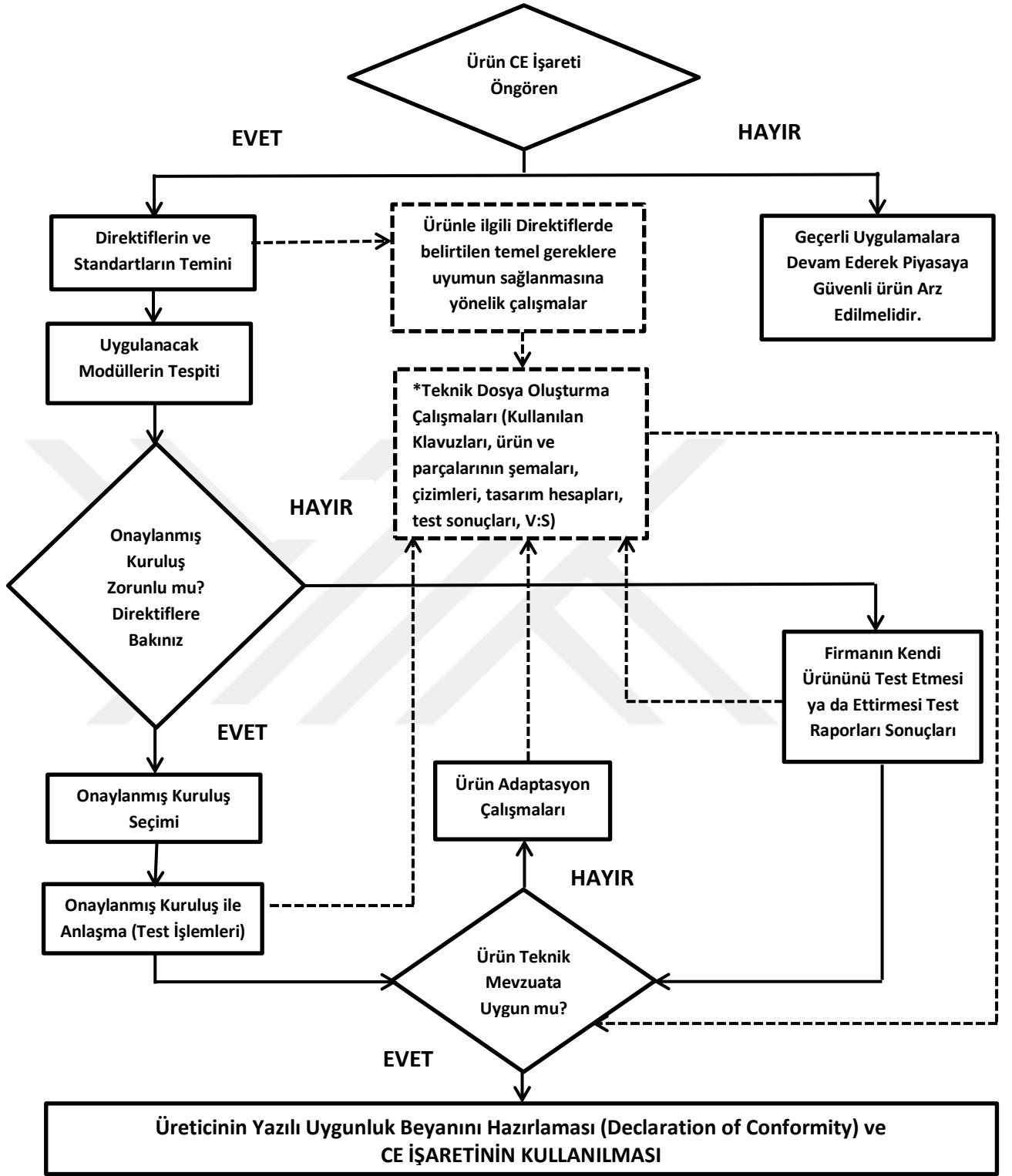
- Ürünün bağlı bulunduğu yönetmelik ya da yönetmeliklerde belirtilen

temel gereklere uygunluğunu tespit etmek için öngörülen uygunluk değerlendirme yöntemi (Modül) belirlenmektedir,

- Modüllerdeki prosedür izlenirken; ürünün bağlı bulunduğu risk grubuna göre, ürün üzerinde yapılacak olan değerlendirme faaliyetlerinin onaylanmış kuruluş tarafından mı yapılacağı yoksa üreticinin kendi bünyesinde uygulayacağı testlerle mi yapacağı belirlenmektedir,

- Yönetmeliklerde belirtilen Modül ya da Modüllerdeki prosedürlerizlenerek, ürünle ilgili istenilen uygunluk değerlendirme faaliyetleri (test, muayeneve belgelendirme) sonucunda elde edilen belgeleri içeren teknik dosya hazırlanmaktadır,

- Üretici, uygunluk değerlendirme faaliyetlerini tamamladıktan sonra yazılı uygunluk beyanı (Declaration of Conformity) hazırlayarak ‘‘CE’’ İşaretini ürününe iliştiirmektedir ([file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20\(1\).pdf](file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20(1).pdf) , 26.01.2017).

Şekil 1.1. Üreticinin Yazılı Uygunluk Beyanının Hazırlanması ve CE İşaretinin Kullanılması

Kaynak: ([file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20\(1\).pdf](file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20(1).pdf) ,
26.01.2017)

1.2.2. Uygunluk Beyanı ve Teknik Dosya

Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri, uygunluk değerlendirme prosedürünün bir parçası olarak, üreticinin ya da onun Avrupa Birliği içindeki yetkili temsilcisinin bir AB Uygunluk Beyanı hazırlamasını gerektirmektedir. Prosedüre bağlı olarak AB Uygunluk Beyanı, ürünün, ilgili yönetmeliklerin temel gereklerine uygunluğunu veya tip muayenesi sonucu ilgili yönetmeliğin temel gereklerini karşıladığı belgelenen bir tipe uygun olduğunu temin etmelidir.

AB Uygunluk Beyanı, yönetmelik başka bir tarih öngörmedikçe üretim tarihinden itibaren en az on yıl saklanmalıdır. Bu sorumluluk, üreticinin ya da Avrupa Birliği içerisindeki yetkili temsilcinin sorumluluğu olmaktadır. Bazı durumlarda ithalatçı ya da ürünü piyasaya süren kişi bu sorumluluğu almaktadır (Bayar, O., 2009).

AB Uygunluk Beyanında aşağıdaki bilgiler bulunmalıdır:

- Üreticinin veya yetkili temsilcisinin (yada ithalatçının) adı ve adresi,
- Ürünün tanımı (yapısı, tipi, seri numarası vs.),
- Ürünün uyduğu tüm hükümler,
- Varsa, ürünün uygunluğunu onaylayan onaylanmış kuruluşun adı ve adresi ile AT inceleme sertifikasının numarası,
- Varsa, üretim ve uygunluk değerlendirmesinde esas alınan uyumlaştırılmış Avrupa standartlarının numaraları,
- Varsa, kullanılan milli standartlara ve teknik şartnamelere atıf,
- Üretici veya onun yetkili temsilcisi/ithalatçı adına taahhütte bulunmaya yetkili kişinin adı ve bu kişinin imzası,
- CE işaretinin iliştiirildiği yılın son iki rakamı ([file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20\(1\).pdf](file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20(1).pdf) , 26.01.2017).

Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri, AB Uygunluk Beyanı'nın yanı sıra ürünle ilgili temel gereklere uyulduğunu belirten bir teknik dosya

hazırlanmasını gerektirmektedir. Düzenlenme sorumluluğu üreticiye ait olup ürünün tasarımı, üretimi ve işletilmesi ile ilgili bilgiler içermektedir. Yönetmeliğin teknik dosya ile ilgili getirdiği yükümlülük ürünün piyasaya arzı ile başlamaktadır.

AB Uygunluk Beyanı anlatılırken belirtildiği üzere, teknik dosya da son üretim tarihinden itibaren en az on yıl süre ile saklanmalıdır. Sorumluluk, üreticinin ya da onun yetkili temsilcisine ve bazı özel durumlarda da ithalatçıya ya da ürünü pazara sunan kişiye ait olmaktadır (Bayar, O., 2009).

Teknik dosyanın genel içeriği aşağıda listelenmiştir:

- Ürüne ait genel tanımlama, ürünün çalışmasını açıklayan tanımlamalar,
- Tasarım ve üretime ait çizimler, parçalar, modül ve devrelerin şemaları ile çalışma prosedürüne ait bilgiler,
- Uygulanan uyumlaştırılmış standartların bir listesi, bu standartların uygulanmadığı veya uygulanamadığı hallerde, teknik düzenlemenin temel gereklerini karşılamak üzere benimsenen çözümlerin açıklamaları,
- Yapılan tasarım hesaplamalarının ve gerçekleştirilen muayenelerin sonuçları,
- Test raporları,
- Türkçe veya orijinal kullanma kılavuzları,
- Kalite Yönetim Sistemi (Ürünle ilgili yönetmelikler öngördüğü taktirde iso 9000 Kalite Yönetim Sistem belgeleri),
- Ürüne ait Türkçe veya ingilizce montaj kılavuzu,
- AT Tip İnceleme Belgesi,
- Ürünün tasarımı veya üretimdeki muadil malzeme ve hammadde değişiklikleri ve bu değişiklikler sonrası ürün güvenliği testleri ile ilgili sonuçlar,
- Uygunluk Beyanı ([file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20\(1\).pdf](file:///E:/Tez/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807%20(1).pdf) , 26.01.2017).

1.2.3. CE İşaretinin Ürünlere İliştirilmesi

Yeni Yaklaşım yönetmelikleri kapsamındaki bir ürünün, “CE” uygunluk işareti taşıyarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Eğer; üretici ya da üreticinin temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, böyle bir sorumluluğu üretici yerine ithalatçı üstlenmek zorunda olmaktadır. Bir başka deyişle; ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB standartlarına uygunluğunu garanti etmekle yükümlü olmaktadır.

Dolayısıyla, ülkemizin de içinde bulunduğu AB dışındaki ülkelerden AB üyesi ülkelere yapılan ihracatta, ihracatçı firmanın AB üyesi ülkelere yerleşik temsilcisinin bulunmaması halinde ürüne “CE” işaretinin iliştirilmesi iki şekilde olabilmektedir. Birinci durumda ihracatçı firma hiçbir şeye karışmamakta, ithalatçı firma ithal ettiği ürünün uygunluk değerlendirmesini yaptırarak “uygunluk beyanı” düzenlemek koşuluyla ürüne “CE” uygunluk işaretini iliştirebilmektedir. İkinci durumda ise ihracatçı firma yine aynı yöntemlerle ürününü test ettirmektedir. Ancak, uygunluk beyanı ithalatçı tarafından, “CE” uygunluk işareti ithalatçı tarafından veya ithalatçı ile birlikte ihracatçı tarafından iliştirilebilmektedir (Bayar, O., 2009).

1.2.4. CE İşaretinin Kullanım Hakkının Sağlanması

“CE” uygunluk işaretinin kullanım hakkının nereden sağlanacağını belirlenmesi için, “CE” işaretleme kapsamında olduğu belirlenen ürünün ilk olarak düşük riskli mi yüksek riskli mi olduğunun saptanması gerekmektedir. Daha öncede belirtildiği gibi eğer ürün düşük riskli grupta yer alıyorsa üretici, kendisi asgari gerekleri yerine getirip uygunluk beyanını hazırlayıp “CE” işaretini iliştirebilmektedir. Yüksek riskli ürünlerde ise bir test veya belgelendirme kuruluşuna başvurulmaktadır.

Avrupa Birliği’nde “CE” uygunluk işareti onayı verebilecek test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşları (onaylanmış kuruluşlar), üye ülke yetkilileri tarafından altyapısı yeterli görülen kuruluşlar arasından belirlenmektedir. Üye ülkelere belirlenen onaylanmış kuruluşların listesi

Avrupa Birliği Komisyonu'na gönderilmekte ve diğer üye ülkelere duyurulması amacıyla bu listeler Avrupa Topluluğu Resmi Gazetesi'nde yayımlanmaktadır. Avrupa Birliği mevzuatı, EFTA lkeleri hariç olmak üzere, topluluğa üye olmayan bir lkeledeki test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşunun "CE" uygunluk işareti vermesine izin vermemektedir. Avrupa Birliği'nde "CE" işareti verebilecek olan kuruluşlar, üye ülke yetkilileri tarafından altyapısı yeterli kuruluşlar arasından seçilmektedir (Bayar, O., 2009).

1.3. CE İşareti Taşıması Gereken rnlerin Kapsamı

Farklı sektörlerde faaliyet gösteren ithalatçı ve üretici firmaların ithal ettiği veya üretmiş olduğu ürünlere "CE" işareti iliştirmesi yasal bir gereklilik olup tezimizinde konusunu oluşturan ve bu işaretin taşıdığı anlamın insan ve hayvan sağlığı ile evre güvenliği açısından son derece önemli olduğu tartışımsız bir gerçek olarak karşıımıza çıkmaktadır. Söz konusu yasal gerekliliklerin hangi ürünleri kapsadığı konusunda hali hazırda uygulamada bulunan yönetmeliklerin amaç ve kapsam kısmını içeren zet bilgiler ekte yer almaktadır.

1.4. İthalatçı Açısından CE İşareti

1.4.1. İthalatçının Tanımı

İthalatçı, bir ürünü üçüncü lkelede AB pazarına getiren, AB içerisinde yerleşik, gerçek veya tüzel kişiliğe sahip olan ve Yeni Yaklaşım Yönetmelikleri gereği sınırlı sorumluluğa sahip kişidir (Bayar, O., 2009).

1.4.2. CE İşareti Uygulamasında İthalatçı Sorumlulukları

Yeni Yaklaşım Politikaları doğrultusunda ithalatçının sorumluluğu kapsamında, ithalatçı, AB uygunluk beyanının bir örneğini piyasa gözetimi kuruluşlarına sağlayabilmeli ve teknik dosyayı yararlanmaya hazır durumda

bulundurmalıdır. Ancak bu sorumluluk, üreticinin Avrupa Birliği içerisinde yerleşik olmaması ve AB içerisinde yetkili temsilcisinin bulunmaması durumunda ithalatçıya düşmektedir. Bu sebeple, ithalatçı istendiğinde gözetim kuruluşlarına sunulmak üzere, belgelerin hazır bulundurulması durumu ile üreticiden yazılı resmi bir teminat talep etmelidir.

Yetkili temsilcinin durumunun aksine, ithalatçının faaliyetlerini yerini getirmesi için üreticinin görevlendirmesine gereksinim duyulmamaktadır. Ancak idari görevleri yerine getirmek istemesi durumunda, Avrupa Birliği içerisinde yerleşik olması koşuluyla üretici tarafından yetkili temsilci gibi görevlendirilebilmektedir. Bunun yanı sıra, sorumluluklarını etkin bir biçimde yerine getirmek için, üretici ile kesintisiz iletişim sağlayabileceği ortam sağlamalıdır (Bayar, O., 2009).

BÖLÜM II

DIŞ TİCARET VE ÜLKEMİZDE CE İŞARETİ (ÜRÜN GÜVENLİĞİ- PİYASA GÖZETİM VE DENETİMİ) UYGULAMALARI

2.1. Dış Ticaret Kavramı

Dar anlamıyla dış ticaret, bir ülkenin diğer ülkelere mal satmasını yani mal ihracatını ve yine diğer ülkelerden mal satın almasını yani mal ithalatını ifade eder. Diğer bir deyişle dar anlamıyla dış ticaret, sadece uluslararası mal ticaretini (görünür ticaret) kapsamaktadır. Oysa daha geniş anlamda ele alındığında dış ticaret kavramı, mal ticaretinin yanı sıra uluslararası hizmet ticaretini (görünmez ticaret) ve uluslararası yatırım gelir-giderlerini de içine alacak biçimde kullanılmaktadır. Ülke ekonomisinin kalkınmasında ihracat önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle ülkelerde ihracatın artırılması, ithalatın azaltılması önemli hedefler arasındadır. Ülkelerin bu hedeflere ulaşmak için aldıkları kararlar ve tedbirler dış ticaret politikasını oluşturur (<https://prezi.com/rqlmviv4wek8/dis-ticaret-nedir/>).

2.2. Dış Ticarete Ürün Güvenliği ve Ürün Güvenliği (CE İşareti)

Mevzuatı

Dış ticarete konu gerekse iç piyasaya arz edilen ürünlerin insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki yaşam ve sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından sahip olması gereken asgari güvenlik koşullarını sağlamasını, teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olmasını temin etmek amacıyla Ekonomi Bakanlığı tarafından yayımlanan ilgili mevzuat aşağıda yer almaktadır.

- 4703 sayılı Kanun ve Uygulama Yönetmelikleri
- Teknik Düzenlemeler Rejim Kararı
- Ticarete Teknik Engeller Anlaşmasında Öngörülen Bildirim Faaliyetlerinin Yürütülmesine İlişkin Yönetmelik
- Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği

(http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/urun-guvenligi/urun-guvenligi-mevzuati?_afLoop=514575414169754&_afWindowMode=0&_afWindowId=null#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D514575414169754%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3D9ettvw74h_88)

İthalatçı firmalar ithalat öncesinde ilgili ürünün ithali için yukarıdaki mevzuat kapsamında öngörülen gerekli izin ve belgeleri sağlamakla yükümlüdür. Söz konusu mevzuat kapsamında ilgili kurumlarca yapılan denetlemeler sonucunda güvenliği olmadığına karar verilen ürünlerin ithaline izin verilmemektedir.

2.3. Ürünlerin CE İşareti Taşınması

Dış ticaretimiz açısından, bu işareti taşınması gerektiği halde taşımayan ürünün AB üyesi ülkelere ihracatı mümkün değildir. İç pazarımız açısından ise, mevzuat uyumu tamamlanmış ve zorunlu uygulamaya girmiş ürün yönetmelikleri kapsamına giren ürünlerden CE İşareti taşınması gerektiği halde taşımayan ürünlerin ülkemiz piyasasına arz edilmesi de mümkün bulunmamaktadır

(<http://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/path/Contribution%20Folders/web/%C3%9Cr%C3%BCn%20G%C3%BCvenli%C4%9Fi/03.Teknik%20Mevzuat%20Uyumu/CE%20%C4%B0%C5%9Fareti%20ile%20%C4%B0gli%20Soru%20ve%20Cevaplar.pdf?lve>).

2.4. “CE İşareti” Uygulaması ile İlgili Olarak Türkiye’deki Durum

Türkiye ile AB arasında gümrük birliğini tesis eden 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı’nın (OKK) 8-11. maddeleri, malların serbest dolaşımının temini amacıyla ticarete teknik engellerin kaldırılması konusundaki AB araçlarının ülkemiz iç mevzuatına dahil edilmesini öngörmektedir. Bu kapsamda, AB’nin ticarete teknik engellerin kaldırılması konusundaki mevzuatının listesi ile bu mevzuatın Türkiye tarafından uygulanma koşul ve kuralları 2/97 sayılı OKK ile belirlenmiştir. Ekonomi Bakanlığı'nın

koordinasyonunda yürütülen çalışmalar neticesinde söz konusu Topluluk mevzuatını uyumlaştıracak olan kamu kuruluşları 15.1.1997 tarihli ve 97/9196 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile tespit edilmiştir. Anılan Bakanlar Kurulu Kararı ile yapılan bu görevlendirme çerçevesinde, ilgili kamu kuruluşları tarafından yürütülmekte olan mevzuat uyum çalışmalarının bir kısmı sonuçlandırılmış, bir kısmının çalışmaları ise devam etmektedir. AB mevzuatı güncellendikçe, paralel şekilde Türkiye tarafından da güncellemeler yapılmaktadır. Bu çalışmalar arasında yer alan bir kısım AB mevzuatı, ürüne "CE" işareti konulmasını öngörmektedir. Diğer taraftan, ülkemizin 1999 yılındaki AB'nin Helsinki Zirvesi'nde "AB Tam Üyeliğine Adaylık" statüsü kazanmasından sonra AB ile ilişkilerimiz Gümrük Birliği'nin yanısıra yeni bir temele oturmuştur. Teknik mevzuat uyumu çalışmaları da böylece yeni boyut kazanmış olup, bundan sonraki süreçte hazırlanan "ulusal program"la uyumu yapılacak AB teknik mevzuatının sayısı da artmıştır. Uyumu yapılan teknik mevzuatın hukuki altyapısını oluşturmak üzere, ilgili kamu kuruluşlarının da katkısıyla, Ekonomi Bakanlığı tarafından hazırlanan 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun, 11 Temmuz 2001 tarihli ve 24459 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup; 11 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir. Bahse konu Kanuna istinaden hazırlanan "Uygunluk Değerlendirme Kuruluşları ile Onaylanmış Kuruluşlara Dair Yönetmelik", "CE Uygunluk İşaretinin Ürüne İliştirilmesine ve Kullanılmasına Dair Yönetmelik" ve "Ürünlerin Piyasa Gözetimi ve Denetimine Dair Yönetmelik" 17 Ocak 2002 tarihli ve 24643 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak, 11 Ocak 2002 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girmiştir. Kanun'un diğer bir uygulama yönetmeliği olan "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirime Dair Yönetmelik" ise 3 Nisan 2002 tarihli ve 24715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olup; 3 Mayıs 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Ancak söz konusu Kanun ile uygulama yönetmeliklerinin 11 Ocak 2002 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmesi, ürünlere CE işareti iliştirilme zorunluluğunun da bu tarihte başlayacağı anlamına gelmemiştir. Ülkemizde üretilerek iç piyasaya arz edilecek olan ürünlerin CE İşareti taşımasının zorunlu olabilmesi için, ilgili Bakanlıklar ve kamu kuruluşları tarafından hazırlanan ve ürünlere CE İşareti iliştirilmesini öngören teknik mevzuatın Türkiye'de

yürürlüğe girmesi gerekmiştir. Teknik mevzuat uyumunun pratikte uygulanabilir olması için sadece direktifleri uyumlaştıran yönetmeliklerin yürürlüğe girmesi yeterli olmayıp, bu direktiflerin atıfta bulunduğu uyumlaştırılmış standartların da ülkemizde "Uyumlaştırılmış Ulusal Standart" haline getirilmesi ve iç mevzuatımıza aktarılması gerekmiştir. Bu ise, kendi teşkilat yasası ve bu yasaya istinaden 4703 sayılı Kanun'da yapılan görevlendirmeye göre Türk Standardları Enstitüsü tarafından yerine getirilmektedir. "Uyumlaştırılmış Ulusal Standart" haline getirilmiş olan standartların yetkili kuruluşlar tarafından ilgili olduğu yönetmelik ve referans numaralarıyla birlikte Resmi Gazete'de duyurulması gerekmektedir. Bu durumda, ülkemizde CE İşareti için tek bir uygulama tarihi söz konusu olmayıp, uygulama ilgili ürün mevzuatının yürürlüğe girmesiyle peyderpey başlamaktadır. Bu çerçevede, üreticilerimizin ilgili mevzuatı hazırlayarak yürürlüğe koyan yetkili kamu kuruluşları ile yakın ilişki kurmaları büyük önem taşımaktadır(<http://www.ekonomi.gov.tr/portal/content/conn/UCM/path/Contribution%20Folders/web/%C3%9Cr%C3%BCn%20G%C3%BCvenli%C4%9Fi/03.Teknik%20Mevzuat%20Uyumu/CE%20%C4%B0%C5%9Fareti%20ile%20%C4%B0lgili%20Soru%20ve%20Cevaplar.pdf?lve>).

2.5. Ürün Güvenliği Piyasa Gözetim ve Denetimi

Günümüz piyasa koşullarının getirdiği küreselleşme akımı ile birlikte uluslararası ticaret kaçınılmaz bir olgu haline gelmiş, buna bağlı olarak da küresel pazar, küresel rekabet gibi pek çok kavramın önemi artmıştır. Bu dönemde, bir ülkenin refah seviyesini yükseltebilmesi ve ekonomik büyümesini sürdürebilmesi, o ülkenin rekabet gücünü artırabilmesine bağlı olmaktadır. Nitekim ülkemiz ekonomisinin dünya sıralamasındaki yerini üst sıralara taşıyabilmesinin başlıca yolu; sanayimizin rekabet gücünü artırmak, yüksek katma değerli ve kaliteli üretim ile dünya piyasalarında daha çok söz sahibi olmaktır. Bu hedef doğrultusunda yeni pazarlara açılmak ve mevcut pazarlarda ihracat kapasitesinin artırılmasını sağlamak adına Türk malı imajının tüm dünyada kalite ve güvenlik ile birlikte anılması elzemdir. Bu imajın güçlü bir kanıya dönüşebilmesi ise ancak mevzuatına ve güvenlik kriterlerine uygun ürün üretilmesi ile mümkün olacaktır. Tam bu noktada

piyasa gözetimi ve denetimi, önemli bir iktisadi araç olarak karşımıza çıkmaktadır. PGD faaliyetlerinin en temel amacı; insan can ve mal güvenliği, hayvan, bitki ve çevre sağlığını korumak olsa da, mevzuatına uygun üretim yapan üreticinin korunması, haksız rekabetin önlenmesi ve dış ticaret dengesinin sağlanması hususlarına yönelik yaptığı katkılar, PGD'nin iktisadi bir araç olarak kabul edilmesindeki başlıca nedenlerdir (<https://sug.sanayi.gov.tr/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=8a71d8c4-92c4-477b-8ee7-35d85fae2f9a>).

2.5.1. 2015 Yılı Piyasa Gözetim ve Denetim Verileri

2.5.1.1. Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü Sorumluluğundaki Ürünlere İlişkin İstatistikler ve Analizler

2015 Yılı Temel Göstergeleri Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü tarafından 2015 yılında;

- Toplam 95.029 farklı marka ve model ürünün denetimi yapılmıştır.
- Denetlenen bu ürünler içerisinde 24.722'si uygunsuz bulunmuştur.
- 1.179 ürün teste gönderilmiş ve 113 farklı marka/model hakkında toplatma kararı verilmiştir.
- Uygunsuz ve güvensiz ürünlere uygulanan idari para cezası toplamı 9.160.712 TL'dir.

2.5.1.2. Denetim Sonuçları

Aşağıda yer alan tabloda üst ürün grubu bazında uygun, uygunsuz ve toplam denetim sayılarının yanında uygulanan idari para cezaları, teste giden ve düzeltme için süre verilen ürün sayıları yer almaktadır.

Tablo 2.1.Ürün Grubu Bazında 2015 Yılı Denetim Verileri

ÜRÜN GRUBU	UYGUNSUZ	UYGUN	TOPLAM	TESTE GİDEN	DÜZELTME SÜRESİ VERİLEN	İDARİ PARA CEZASI
Aerol Kaplar	51	927	978	17	8	15.881
Asansör	1.918	2.064	3.982	711	887	6.318.977
Atex	24	386	410	0	20	0
Basınçlı Ekipmanlar	79	804	883	4	19	66.167
Elektrikli Ekipmanlar	6.252	31.155	37.407	288	3.176	1.418.982
Enerji Verimliliği	172	15.783	15.955	12	19	0
Gaz Yakan Cihazlar	371	2.055	2.426	32	112	420.675
Kazanlar	10	349	359	1	10	6.700
Makineler	2.835	7.939	10.774	34	1.518	518.176
Otomotiv	358	3.580	3.938	25	47	207.288
Piller ve Aküler	0	14	14	14	0	0
Sivil Patlayıcılar	0	51	51	0	0	0
Taşınabilir Basınçlı Ekipmanlar	12.597	3.868	16.465	29	1.035	146.241
Teleferik	0	12	12	0	0	0
Düzenlenmiş Alan	55	1.320	1.375	12	11	41.625
TOPLAM	24.722	70.307	95.029	1.179	6.862	9.160.712

Denetimi yapılan 95.029 ürünün 24.722'sinde uygunsuzluk tespit edilmiştir. Uygunsuz ürünlere ilişkin olarak toplamda 9.160.712 idari para cezası uygulanmıştır. Asansörler ve elektrikli ekipmanlar ağırlıklı olmak üzere teste gönderilen ürün sayısı 1.179'dur. Düzeltme için süre verilen ürün sayısı ise 6.862'dir.

2.5.1.3. Toplatma Kararı Verilen Ürünlere İlişkin Veriler

2015 yılında toplamda 113 adet ürün için toplatma kararı verilmiştir. Toplatma kararı verilen ürünlerin %70'ini elektrikli ekipmanlar ve % 22'sini gaz yakan cihazlar ürün gruplarında yer alan ürünler oluşturmaktadır. Toplatılan ürünler arasında ağırlıklı olarak taşınabilir elektrikli fırınlar, set üstü ocaklar, çay kazanları, grup prizler ve ani su ısıtıcılar bulunmaktadır.

2.5.1.4. İdari Para Cezalarına İlişkin Veriler

2015 yılı içerisinde yapılan denetimlerde uygunsuz ve güvensiz bulunan ürünlere toplamda 9.160.712" idari para cezası uygulanmıştır. Uygulanan idari para cezalarının ürün gruplarına göre dağılımı Tablo 2'de görülmektedir. En çok cezanın uygulandığı ürün grupları 6.318.977" ile asansörler ve 1.418.982" ile elektrikli ekipmanlardır.

Tablo 2.2.Ürün Grubu Bazında 2015 Yılı Denetim Verileri

ÜRÜN GRUBU	İDARİ PARA CEZASI
Aeresol Kaplar	15.881
Asansör	6.318.977
Atex	0
Basınçlı Ekipmanlar	66.167
Elektrikli Ekipmanlar	1.418.982
Enerji Verimliliği	0
Gaz Yakan Cihazlar	420.675
Kazanlar	6.700

BÖLÜM III
İTHALATÇI FİRMALARIN CE İŞARETİ HAKKINDAKİ
DUYARLILIK VE BİLİNİRLİK DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

3.1. Araştırma Metodolojisi

Bu araştırma, konuya ilişkin literatür taraması yapıldıktan sonra araştırmanın amaçlarına uygun olarak ölçek (CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi) geliştirilmesi işlemlerini içermektedir. Daha sonra bu model doğrultusunda çeşitli hipotezler oluşturulmuş ve hazırlanan anket “CE” işaretleme sistemine ilişkin sorumlu farklı sektörlerden firmaların “CE” mevzuatı konusunda uzman olan üst düzey yöneticileri başta olmak üzere konuyla ilgili diğer çalışanlara uygulanmıştır. Bu çalışma sonucunda elde edilen bilgiler kullanılarak oluşturulan hipotezler çeşitli istatistiksel yöntemlerle test edilmiştir.

3.1.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışma ile ürünlerin Avrupa Birliği sağlık, güvenlik ve çevreyi koruma yönergeleri ile uyumlu olduğu gösteren “CE” işaretleme olgusunun önemi ve “CE” işaretleme sisteminin ithalatçı firmalarca uygulanış şekli ile duyarlılık ve bilinirlik düzeyinin incelenmesi amaçlanmaktadır.

CE işaretinin, ilgili ithalatçı firmalar ve okuyucu nezdinde bilinirliğinin artırılması, üretilen ve ticareti yapılan ürünlerin CE işareti üzerinden satış ve pazarlanma amaçlarının ötesinde işaretin asıl amacına yönelik olarak insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı yönlerinden ilgililer üzerinde duyarlılık ve bilinç oluşturulması bu sayede güvenli olmayan ürünlere karşı daha dikkatli olunması noktasında bir algı yaratılması çalışmanın önemini oluşturmaktadır.

3.1.2. Araştırmanın Kapsamı

CE işaretleme sisteminin ve CE işaretinin tanımı, anlam ve önemi incelenip; bu işaretleme sistemine ilişkin sorumlu ithalatçı firma konumunda

bulunan işletmelerin ilgili yönetici ve çalışanları üzerinden firmanın CE işareti hususunda ki genel bilgi ve duyarlılık düzeyleri belirlenecektir.

3.1.3. Sayıtlar

- İthalatçı firmaların CE işareti hakkında ki duyarlılık ve bilinirlik düzeyleri kullanılan ölçme araçları ile ölçülebilecek yapılardır.
- Araştırma evreni temsil gücüne sahiptir.
- Araştırmanın örneklemini oluşturacak ithalatçı firmalar, kendilerine uygulanan ölçeği samimi ve doğru olarak yanıtlamışlardır.

3.1.4. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

- 2016-2017 eğitim-öğretim yılı ile,
- Araştırma konusu olacak CE işaretinin bilinirliği, geliştirilmiş olan ölçeğin faktörleriyle (alt boyutlarıyla),
- Araştırmanın örneklemini, İstanbul ili, Anadolu ve Avrupa yakasında CE işaretleme sistemine ilişkin sorumlu çeşitli sektörde 55 ithalatçı firmaların 385 çalışanları ile,
- Araştırmadan elde edilen bulgular, deneklerin ölçeklere verdikleri cevaplar ile sınırlıdır.

3.1.5. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın kavramsal modeli ve hipotezleri aşağıdaki gibi oluşturulmuştur.

CE İŞARETİ DUYARLILIK VE BİLGİ DÜZEYİ ÖLÇÜMLENMESİ

- • Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği
- • Uygulanış Şekli
- • Duyarlılık Düzeyi
- • CE İşareti Çözümleri

Şekil 3.1. Kavramsal Model

Araştırmada CE işaretlemesi konusunda ithalatçı firmaların bilgi ve duyarlılık düzeyinin tespit edilmesi hedeflenmektedir. Buna göre aşağıdaki gibi hipotezler geliştirilmiştir:

- H_1 : İthalatçı firmaların “CE” işareti hakkındaki bilgi ve duyarlılık düzeyi, kendi bünyesinde konuyla ilgili uzman personel çalıştırıp çalıştırmadığına göre farklılık gösterir.
- H_2 : İthalatçı firmaların “CE” işareti hakkındaki bilgi düzeyi, çeşitli demografik değişkenlere (yaş, cinsiyet, eğitim durumu, meslek grubu vb.) göre anlamlı bir şekilde farklılık gösterir.

3.1.6. Evren ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evreni; İstanbul ilinde, Anadolu ve Avrupa yakasında faaliyet gösteren “CE” işaretleme sistemine ilişkin sorumlu büyük, orta ölçekli ve küçük ithalatçı firmalardır.

Araştırmanın örnekleme; Anadolu ve Avrupa yakasındaki faaliyet gösteren ve belirtilen bölgelerdeki firmaların arasından basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilmiş 55 ithalatçı firmanın 385 çalışanından oluşmaktadır.

3.1.7. Araştırmanın Türü

Yapılan saha çalışmasında “CE” uygunluk işaretinin çeşitli ithalatçı firmalar tarafından duyarlılığı ve bilinirliği araştırıldığı için bu araştırma Survey (Tarama) bir araştırmadır.

3.1.8. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada, veri toplama aracı olarak “CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi - CEİDBDÖ” isimli ölçek ve demografik bilgilerin yer aldığı araştırmacı tarafından hazırlanmış anket formu (EK 2) kullanılacaktır.

3.1.8.1. CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği Anket Formu

Bu araştırma için gerekli verilerin toplanması amacıyla alanyazınları taranmış, konu ile ilgili yapılan araştırmaları incelemiştir. Fakat araştırmanın amacını tam olarak karşılayan ölçeğe rastlanmamıştır. Bu inceleme sonunda, çeşitli kaynaklardan yararlanarak anket şeklinde bir veri toplama aracı geliştirilmiştir. Likert tipi olarak tasarlanmış ölçek soruları, uzman görüşleri alınarak oluşturulmuştur.

Soru formu hazırlandıktan sonra öncelikli olarak evreni temsil eden; İstanbul ili, Avrupa ve Anadolu yakasında faaliyet gösteren 13 ithalatçı firmanın 83 çalışanına bu formun ön testi (pre- test) uygulanmış, formlar incelenerek analize dahil edilecek ve analiz dışı (maddeleri yanlış kodlama, birden fazla sayıda kodlama, boş bırakma vb. sebeplerle) bırakılacak formların tasnifi yapılmıştır. Sonuç olarak 83 anketin araştırma verileri istatistiksel paket programı olan IBM SPSS 21.0 versiyonu kullanılarak analiz edilmiş ve daha sonra gerekli düzeltmeler yapılarak anket son şeklini almıştır.

Hazırlanan anketin birinci bölümü, beşli Likert tipi derecelendirme tipinde hazırlanmıştır. Ankete katılanlardan, her bir ifade için “ 1-Kesinlikle katılmıyorum”, “2- Katılmıyorum”, “3- Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum”,

“4- Katılıyorum”, “5- Kesinlikle Katılıyorum” şıkları arasından kendilerine en uygun olanı işaretlemeleri istenmiştir. Nihai ölçekten alınabilecek en düşük puan 20 iken, alınabilecek en yüksek puan ise 100’dir.

Anketin ikinci bölümü, bağımsız değişkenler hakkında bilgi toplama amacıyla ithalatçı firma çalışanlarının cinsiyet, yaş, eğitim seviyeleri, meslek grubu ve ünvan olarak demografik ve mesleki özelliklerini belirlemeye yönelik olarak 5 sorudan oluşacaktır.

3.1.8.2. Geçerlik Analizi

Madde analizleri, herhangi bir ölçme aracının bütününde ya da alt ölçeklerinde bulunan maddelerin bütünde veya alt ölçeklerde anlamlı olarak yer alıp almadıkları amacıyla yapılmaktadır. Faktör analizi, yorumlanması oldukça güç olan birçok ilişkiyi açıklayan, birbirleriyle korelasyonu olan maddeleri yapısal olarak anlamlı, nispeten bağımsız faktörler altında toplayan çok değişkenli bir analiz tekniğidir. Faktör analizi çok sayıda değişkenden (maddeden) bu değişkenlerin birlikte açıklayabildikleri az sayıda tanımlanabilen anlamlı yapılara (faktörlere) ulaşmayı amaçlar (Büyüköztürk, 2002; Koymen, 1994; Tekin, 1993; Tezbaşaran, 1996; Turgut, 1997; Yıldırım, 1999). Faktör analizi aynı zamanda bir yapı geçerliği (construct validity) analizi olarak da tanımlanmaktadır (Koymen, 1994).

Geçerlik işlemleri için öncelikle maddeler arasındaki gruplaşmaları (faktör) belirlemek amacıyla faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Faktör analizleri sürecinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett’s değerleri belirlenmiş; temel bileşenler analizi gerçekleştirilmiş, son olarak da dik döndürme (Varimax Rotation) işlemleri yapılmıştır. Bu teknik belirlenen faktörleri yorumlamada ve anlamlandırmada kolaylık sağlamaktadır. Faktör analizinin yorumlanabilir olduğuna da KMO ve Bartlett’s testi sonuçlarına bakılarak karar verilmiştir.

Tavşancıl (2010)’a göre faktör analizinde örneklemden elde edilen verilerin yeterliğini (uygunluğunu) belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO)

testi yapılmalıdır. KMO, bulunan değerin 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0.50'nin altında ise kabul edilemeyeceğini göstermektedir. Öte yandan faktör analizince evrendeki dağılımın normal olması gerekir. Verilerin çok değişkenli normal dağılımdan gelip gelmediği Bartlett's testi ile test edilmektedir ki Bartlett's değerinin manidarlığı verilerin çok değişkenli bir normal dağılımdan geldiğini ortaya koymaktadır.

Son olarak; madde-toplam, madde-kalan ve madde-ayıt edicilik işlemleri yapılmıştır ve sonuçlar tablolar halinde sunulmuştur.

3.1.8.3. Güvenirlilik Analizi

Güvenirlilik kavramı araştırmalarda bulgularla ilgili bir kavramdır. Güvenirlilik temel olarak, bir araştırmanın tekrarlanması durumunda aynı sonuçların elde edilip edilmeyeceğinin, cevaplayıcıların durumlarında bir değişiklik olmadığı sürece aynı cevapları verip vermeyeceklerinin göstergesidir (Gegez 2007:212). Bir ölçümün güvenirliliği onun tutarlılığını göstermektedir. Güvenirlilik analizinin temel varsayımları, her madde toplam skorun bir doğrusal bileşeni olmalıdır ve ölçekte toplanabilirlik özelliğinin bulunması, maddeler arasında negatif korelasyon olmaması şeklindedir. Analiz edilen veri grubunda ölçme hatası yok ise, güvenilirlik katsayısı bire eşit olacak ve gözlenmiş skordaki değişkenliğin tamamı ölçüm hatasından kaynaklanıyorsa güvenirlilik katsayısı sifıra eşit olacaktır. Bu nedenle güvenilirlik katsayısı daima 0 ile 1 arasında değer alır. Soru grupları için en yaygın kullanılan içsel güvenirlilik indeksi Cronbach Alpha'dır. Bu indeks değişkenler arasındaki ortalama korelasyonu temel alarak, bir ölçekteki değişkenlerin iç tutarlılığını ölçer.

Geliştirilen "CEİDBDÖ" de Likert türünde bir ölçek olduğundan, Cronbach Alpha güvenirlilik ölçütü kullanılmıştır.

Sonuç olarak yapılan analizlerle ölçeğin, geçerli ve güvenilir olduğu belirlenmiştir.

3.1.9. Verilerin Toplanması

Geliştirilen anket formu, Mart – Mayıs 2017 döneminde İstanbul ilinde bulunan ithalatçı firmalara araştırmacı tarafından uygulanmıştır ve toplanan formlar toplu değerlendirmeye tabi tutulmak için bir araya getirilmiştir.

3.1.10. Verilerin Çözümlemesi

“CEİDBDÖ” ölçeğinin kapsam geçerliğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuş; yapı geçerliğini belirlemek amacıyla açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır. Ölçeğin güvenirliğini sağlamak amacıyla ölçme aracının tutarlılık gücünün ölçüsü olan iç tutarlılık yöntemi ve iç tutarlılığın ölçütü olarak cronbach alpha katsayısı kullanılmıştır. Öte yandan madde ayırt edicilik analizleri için t testi, madde-toplam ve madde kalan analizleri için de Pearson analizinden yararlanılmıştır. İstatistiksel çözümlemelere geçmeden önce demografik değişkenler gruplandırılmış ve ithalatçı firmaların çalışanlarına uygulanan ölçek (CEİDBDÖ) puanlanmıştır.

Bu aşamadan sonra verilerin çözümlenmesi bilgisayar ortamında gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda; araştırma grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanların demografik özelliklerini (cinsiyet, yaş, eğitim seviyeleri, meslek grubu ve ünvan) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış, bu aşamadan sonra ölçeğin toplam puanları için $\bar{x}$, ss , $Sh_{\bar{x}}$ değerleri saptanmıştır. Gruplar içinde normal dağılım ($n>30$) özelliği gösteren gruplar için parametrik analiz teknikleri, normal dağılım özelliği göstermeyen ($n<30$) gruplar için nonparametrik analiz teknikleri kullanılmıştır.

Yapılan analizler şöyledir;

1. Örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanların demografik özelliklerini betimleyici frekans ve yüzde değerleri,

2. Örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının CEİDBDÖ ve ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanlara dair aritmetik ortalama, standart sapma ve standart hata değerleri,

3. Örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının CEİDBDÖ ve ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız gruplar t testi,

4. Örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının CEİDBDÖ ve ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanların yaş, eğitim seviyeleri ve ünvan değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla nonparametrik Kruskal Wallis-H testi,

5. Non-parametrik Kruskal Wallis-H testi sonucunda gruplar arasında anlamlı farklılık bulunduğunda, farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla 2'li gruplar halinde non-parametrik Mann Whitney-U testi uygulanmıştır.

Elde edilen veriler bilgisayarda istatistiksel paket programı olan IBM SPSS 21.0 versiyonu programında çözümlenmiş, manidarlıklar minimum $p < .05$ düzeyinde sınanmış, diğer manidarlık düzeyleri ayrıca belirtilmiş ve bulgular araştırmanın amaçlarına uygun olarak tablolar halinde sunulmuştur.

3.2. Ölçeğin Geçerlik ve Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde toplanan verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular yer almaktadır. Bu bağlamda, geliştirilen “CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlemesi” ölçeğinin geliştirilme aşamasında geçerlik ve güvenirlik analizlerine ilişkin bulgular, araştırmanın hedef kitlesini oluşturan grubun demografik özelliklerine ilişkin bulgular, örneklem grubundaki ithalatçı firma çalışanlarının “CEİDBDÖ” ölçeği ve ölçeğin alt boyutlarından aldıkları puanların demografik özelliklere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan istatistiksel testlere yönelik bulgulara yer verilmiştir. Bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Çalışmanın bu kısmında geliştirilen CEİDBDÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik analizlerine ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

3.2.1. Ölçeğin Geçerlik Analizlerine İlişkin Bulgular

Geçerlik işlemleri için öncelikle maddeler arasındaki gruplaşmaları (faktor) belirlemek amacıyla faktor analizi gerçekleştirilmiştir. Faktor analizleri sürecinde Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett's değerleri belirlenmiş; temel bileşenler analizi gerçekleştirilmiş son olarak da dik döndürme (varimax rotation) işlemleri yapılmıştır.

Tablo 3.1. KMO and Bartlett's Testi Değerleri

Kaiser-Meyer-Olkin Örneklem Yeterliliği		,796
	Ki-kare Değeri	853,621
Bartlett's Test of Sphericity	S.Derecesi	190
	<i>p</i>	,000

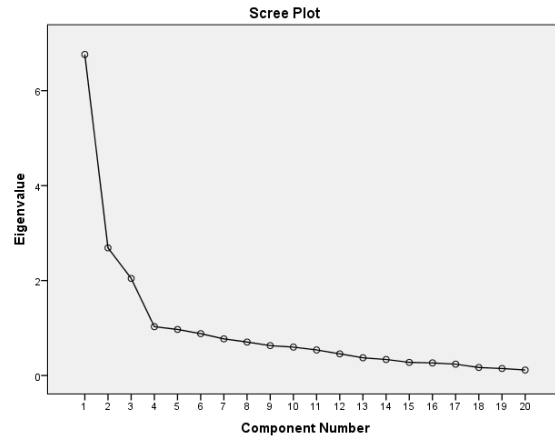
Temel Bileşenler Analizinde KMO değeri 0,796 bulunmuştur. KMO testi, kısmi korelasyonların küçük olup olmadığını, dağılımın faktör analizi için yeterli olup olmadığını test etmektedir. Kaiser bulunan değer 1'e yaklaştıkça mükemmel, 0,50'nin altında ise kabul edilemez (0,90'larda mükemmel, 0,80'lerde çok iyi, 0,70'lerde ve 0,60'larda vasat, 0,50'lerde kötü) olduğunu belirtmektedir (Tavşancıl, 2010). Bu araştırmada KMO değeri çok iyiye yakın bulunmuştur. Bartlett's testi sonucu ise 853,621 ($p < ,001$) bulunmuştur. Bartlett's değerlerinin anlamlılığı da verilerin çok değişkenli normal dağılımdan geldikleri hipotezini destekler niteliktedir.

Tablo 3.2. Madde Yük Değerleri

Maddeler	Yük Değerleri
Firmamız CE işareti tabi ürün ithalatı yapmaktadır.	0,567
Firmamız CE işareti konusunda genel bilgi sahibidir.	0,611
Firmamızda CE işareti konusunda eğitimler yapılmaktadır.	0,648
Firmamızda CE işareti uygunluk konusunda gerekli hassasiyet gösterilmektedir.	0,760
Firmamızca ithal edilen ürünlerin hangi yönetmelikler kapsamında olduğu bilinmektedir.	0,688
Firmamızca CE işareti mevzuatı kontrol ve takip edilmektedir.	0,792
CE işareti konusunda uzman bir birim/personel firmamız dahilinde bulunmaktadır.	0,699
İthal ettiğimiz eşyaların ilgili yönetmelikler kapsamında uygunluk denetimi yapılmasını destekliyoruz.	0,670
İthal ettiğimiz eşyalar ile ilgili bugüne dek CE denetimlerinde olumsuz sonuç alınmamıştır.	0,544
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti mevzuatına aykırı olduğu gerekçesiyle firmamıza ceza kesilmiştir.	0,650
Ülkemizde CE işareti denetimi yapan kurumların yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip olduğunu düşünüyoruz	0,710
İthal edilen ürünler ile ilgili firmamızda Ürün Teknik dosyası arşivlenmektedir.	0,306
İthal edilen ürünlerin ithalat sırasında denetlenen veya denetlenmesin ilgili mevzuata uygun olması gerektiğini biliyoruz.	0,749
İthal ettiğimiz ürünlerin ithalat sırasında yapılan denetimlerde koşullu (eksiklerin ithalat sonrasında tamamlanarak piyasaya arzı koşulu) olarak ithalatına izin verildiği durumlarda eksiklikleri ithalat sonrasında tamamlıyoruz.	0,445
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti uygunluğu konusunda, ithalat işlemlerini yapan gümrük müşavirimiz/danışmanlık firmamız gerekli denetim, kontrol ve takibatı adımıza yapmaktadır.	0,586
Ülkemizde CE işareti konusunda oluşmuş genel toplum bilincinin yeterli olduğunu düşünüyoruz	0,738
İthal ettiğimiz ürünlerin ülke içerisinde ki son tüketiciye ulaştığında, insan sağlığı açısından asgari güvenlik şartlarını taşıyor olması gerektiğini konusunda gerekli hassasiyete sahibiz.	0,622
CE işareti uygunluğu konusunda denetime yetkili kurumların çalışmalarından memnunuz.	0,648
CE işareti konusunda yapılan bu çalışma tarafımızca da gerekli görülmektedir.	0,587
Bu çalışmayla CE işareti konusunda firmamız üzerinde öz değerlendirme yaparak bazı eksikliklerimiz/yanlışlarımız olduğu konusunda bilgi sahibi olduk.	0,506

Belli bir grup madde bir faktörün altında yüksek yük değeri ile bulunuyorsa, bu maddeler ilgili faktörü tanımlayan/ölçen maddeler olarak yorumlanırlar. Genellikle bir maddenin yük değerinin 0,45 ve daha yüksek

olması beklenirse de bu değerin 0,30'a kadar indirgenmesi kabul görmektedir. Bu araştırmada faktör yükü alt kesme noktası 0,35 kabul edilmiştir. Tabloda görüldüğü üzere tüm maddelerin ortak yük değerleri, 0,30'den yüksek bulunmuştur. Elde edilen en düşük yük değeri, 0,306 olarak hesaplanmıştır. Değerlerin yüksek bulunması nedeni ile bu aşamada bir madde eliminasyonuna gidilmeden faktör analizine devam edilmiş, açıklanan varyans miktarları ve faktör sayılarına ilişkin bulgular tablo ve grafik olarak aşağıda sunulmuştur.

şekil 3.2. CEİDBDÖ'deki maddelere ilişkin yığılma grafiği

Eigen değeri 1 olarak alındığında faktor analizi sonucunda 4 faktör belirlenmektedir.

Tablo 3.3. Açıklanan Toplam Varyans Miktarları

Faktörler	Başlangıç Öz Değerleri (Initial Eigenvalues)			Toplam Faktör Yükleri			Faktör Yüklerinin Döndürülmüş Topamları		
	Top.	Varyans %	Kümü %	Top.	Varyans %	Kümü %	Top.	Varyans %	Kümü %
1	6,762	33,809	33,809	6,762	33,809	33,809	3,767	18,836	18,836
2	2,689	13,443	47,251	2,689	13,443	47,251	3,520	17,598	36,435
3	2,045	10,227	57,478	2,045	10,227	57,478	3,178	15,892	52,327
4	1,029	5,143	62,621	1,029	5,143	62,621	2,059	10,294	62,621
5	,971	4,853	67,473						
...									
20	,116	,581	100,000						

Oluşan dört faktörün açıklanan toplam varyans miktarı ise %62.621'dir. Faktörlerin açıkladıkları varyans miktarları ise sırasıyla birinci faktör için %33.809, ikinci faktör için %13.443, üçüncü faktör için %10.227, dördüncü faktör için %5.1433 olarak belirlenmiştir. Faktör analizi sonunda elde edilen varyans oranları ne kadar yüksek olursa, ölçeğin faktör yapısı da o kadar güçlü olmaktadır. Sosyal bilimlerde çok yüksek varyans oranlarına ulaşmak mümkün olmamakta, %40 ile %60 arasında değişen varyans oranları yeterli kabul edilmektedir (Tavşancıl, 2010). Maddelerin faktörlere dağılımını belirlemek için yapılan Varimax dik döndürme analizi sonuçları ise aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 3.4. Faktör Analizi Sonrası Dönüştürülmüş Bileşenler Matrisi

Maddeler	Ce İşareti Çözümleri	Uygulanış Şekli	Duyarlılık Düzeyi	Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği
İthal ettiğimiz eşyaların ilgili yönetmelikler kapsamında uygunluk denetimi yapılmasını destekliyoruz.	,788			
İthal edilen ürünlerin ithalat sırasında denetlensin veya denetlenmesin ilgili mevzuata uygun olması gerektiğini biliyoruz.	,743			
Firmamızca ithal edilen ürünlerin hangi yönetmelikler kapsamında olduğu bilinmektedir.	,688			
Firmamızda CE işareti uygunluk konusunda gerekli hassasiyet gösterilmektedir.	,551			
İthal edilen ürünler ile ilgili firmamızda Ürün Teknik dosyası arşivlenmektedir.	,422			
CE işareti konusunda yapılan bu çalışma tarafımızca da gerekli görülmektedir.		,715		
Bu çalışmayla CE işareti konusunda firmamız üzerinde öz değerlendirme yaparak bazı eksikliklerimiz/yanlışlarımız olduğu konusunda bilgi sahibi olduk.		,683		
Firmamız CE işareti tabi ürün ithalatı yapmaktadır.		,625		
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti uygunluğu konusunda, ithalat işlemlerini yapan gümrük müşavirimiz/danışmanlık firmamız gerekli denetim, kontrol ve takibatı adımıza yapmaktadır.		,614		
İthal ettiğimiz ürünlerin ülke içerisinde ki son tüketiciye ulaştığında, insan sağlığı açısından asgari güvenlik şartlarını taşıyor olması gerektiğini konusunda gerekli hassasiyete sahibiz.		,604		
İthal ettiğimiz ürünlerin ithalat sırasında yapılan denetimlerde koşullu (eksiklerin ithalat sonrasında tamamlanarak piyasaya arzı koşulu) olarak ithalatına izin verildiği durumlarda eksiklikleri ithalat sonrasında tamamlıyoruz.		,572		
İthal ettiğimiz eşyalar ile ilgili bugüne dek CE denetimlerinde olumsuz sonuç alınmamıştır.		,522		
CE işareti konusunda uzman bir birim/personel firmamız dahilinde bulunmaktadır.			,824	
Firmamızda CE işareti konusunda eğitimler yapılmaktadır.			,775	
Firmamızca CE işareti mevzuatı kontrol ve takip edilmektedir.			,743	
Firmamız CE işareti konusunda genel bilgi sahibidir.			,536	
Ülkemizde CE işareti denetimi yapan kurumların yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip olduğunu düşünüyoruz				,794
Ülkemizde CE işareti konusunda oluşmuş genel toplum bilincinin yeterli olduğunu düşünüyoruz				,731
CE işareti uygunluğu konusunda denetime yetkili kurumların çalışmalarından memnunuz.				,595
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti mevzuatına aykırı olduğu gerekçesiyle firmamıza ceza kesilmiştir,				,400

Tablo 3.5. Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlar ve Bu Boyutlardan Yük Alan Maddeler

Faktör	Madde Sayısı	Maddeler Numarası
Ce İşareti Çözümleri	5	4, 5, 8, 12, 13
Uygulanış Şekli	7	1, 9, 14, 15, 17, 19, 20
Duyarlılık Düzeyi	4	2, 3, 6, 7
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	4	10, 11, 16, 18

Tablo 3.4'e ve Tablo 3.5'e bakıldığında; birinci faktör 5 maddeden (4, 5, 8, 12, 13. maddeler), ikinci faktör 7 maddeden (1, 9, 14, 15, 17, 19, 20. maddeler), üçüncü faktör 4 maddeden (2, 3, 6, 7. maddeler), dördüncü faktör 4 maddeden (10, 11, 16, 18. maddeler) oluşmaktadır. Her bir faktöre giren ölçek maddeleri incelenmiş ve alt boyutlar isimlendirilmiştir. Bu çerçevede; birinci faktöre giren maddeler "CE" işaretinin ithalatçı firmalarda duyarlılık düzeyi ile konuyla ilgili çözümlene ifadelerden oluştuğu için "CE İşareti Çözümleri" alt boyutu olarak, ikinci faktördeki maddeler "CE" işaretinin ithalatçı firmalarda uygulanış şekli ve bilgi düzeyi ile ilgili ifadelerden oluştuğu için "Uygulanış Şekli", üçüncü faktördeki maddeler "CE" işaretinin ithalatçı firmalardaki duyarlılık düzeyi ile ilgili ifadelerden oluştuğu için "Duyarlılık Düzeyi", dördüncü faktör "CE" işaretinin ithalatçı firmalarca toplumdaki bilinç düzeyi ile bu çalışmanın gerekliği konusundaki düşünce ifadelerden oluştuğu için "Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği" olarak isimlendirilmiştir.

3.2.2. Ölçeğin Güvenirlik Analizlerine İlişkin Bulgular

Geçerlik analizlerinin ardından, oluşan maddeler ve faktörler için güvenilirlik analizleri ile ilgili işlemlere geçilmiştir. Hem maddelerin toplamı hem de her alt boyutun içerdiği maddeler üzerinden hesaplanan Cronbach's Alpha değerleri aşağıda sunulmuştur.

Yapılan analizler sonucunda 20 madde ile son hali verilen ölçeğin alt boyutlarına ve tamamına ilişkin güvenilirlik analizleri Tablo 3.6'da verilmiştir.

Tablo 3.6. Ölçeğin Geneli ve Faktör Analizi Sonucunda Belirlenen Alt Boyutlara İlişkin Güvenirlik Katsayıları

Faktör	Cronbach's Alpha Değeri
CE İşareti Çözümleri	,823
Uygulanış Şekli	,810
Duyarlılık Düzeyi	,786
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	,681
Toplam	,876

Tablo 3.6'da da görüldüğü gibi tüm ölçeğin iç tutarlık katsayısı Cronbach $\alpha=0,876$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca alt boyutların Cronbach Alpha değerleri $\alpha_{max}=0,823$ (uygulanış şekli) ile $\alpha_{min}=0,681$ (toplum bilinci ve çalışmanın gerekliği) arasında değişmektedir. Bu değerler ölçeğin iç tutarlılığının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu işlemin ardından faktör bazında ayırt edicilik işlemlerine geçilmiştir. Testin alt ve üst çeyreklerindeki (%27'lik) kişilerin aldıkları puanların birbiriyle ilişkisiz grup t testi ile karşılaştırılması ile elde edilen puanlardır. Buradaki amaç, o maddeye verilen cevabın alt ve üst gruplar arasında farklılaşp farklılaşmadığı ve dolayısıyla ayırt etme gücünü ortaya koymaktır (Ergin, 1995; Buyukozturk, 2012). Bu bağlamda faktör toplam puanlarına göre belirlenmiş üst %27 ve alt %27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız grup t-testi (independent samples t test) kullanılmış ve sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3.7. Ölçek Alt Boyut ve Toplam Puanlarının Ayırt Ediciliklerini Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	P
CE İşareti Çözümleri	alt	23	14,000	4,189	0,873	-8,814	32,563	,000
	üst	22	22,636	2,083	0,444			
Uygulanış Şekli	alt	23	18,826	5,263	1,097	-8,958	43	,000
	üst	22	30,227	2,877	0,613			
Duyarlılık Düzeyi	alt	23	8,957	3,612	0,753	-6,920	43	,000
	üst	22	16,364	3,566	0,760			
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği	alt	23	8,870	3,293	0,687	-5,338	43	,000
	üst	22	14,000	3,147	0,671			
Toplam	alt	23	50,652	8,653	1,804	-16,297	31,437	,000
	üst	22	83,227	4,035	0,860			

Ölçek alt boyut ve toplam puanlarının ayırt ediciliklerini belirlemek üzere faktörler ve ölçek toplam puanlarına göre ayrı ayrı belirlenmiş üst %27 ve alt %27'lik grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek için bağımsız grup t-testi (independent samples t test) tüm gruplar için farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Söz konusu farklılıklar üst %27'lik gruplar lehine gerçekleşmiştir. Elde edilen sonuçlar ölçek alt boyut ve toplam puanlarının ayırt edici olduğunu ortaya koymaktadır.

Tablo 3.8. Madde Toplam (Item-Total) ve Madde Kalan (Item-Reminder) Korelasyon Sonuçları

Maddeler	N	Madde Toplam		Madde Kalan	
		r	p	r	p
Firmamızda CE işaretine uygunluk konusunda gerekli hassasiyet gösterilmektedir.	83	,630	,000	,788	,000
Firmamızca ithal edilen ürünlerin hangi yönetmelikler kapsamında olduğu bilinmektedir.	83	,678	,000	,771	,000
İthal ettiğimiz eşyaların ilgili yönetmelikler kapsamında uygunluk denetimi yapılmasını destekliyoruz.	83	,712	,000	,761	,000
İthal edilen ürünler ile ilgili firmamızda Ürün Teknik dosyası arşivlenmektedir.	83	,417	,000	,840	,000
İthal edilen ürünlerin ithalat sırasında denetlensin veya denetlenmesin ilgili mevzuata uygun olması gerektiğini biliyoruz.	83	,671	,000	,773	,000
Firmamız CE işaretine tabi ürün ithalatı yapmaktadır.	83	,501	,000	,798	,000
İthal ettiğimiz eşyalar ile ilgili bugüne dek CE denetimlerinde olumsuz sonuç alınmamıştır.	83	,594	,000	,777	,000
İthal ettiğimiz ürünlerin ithalat sırasında yapılan denetimlerde koşullu (eksiklerin ithalat sonrasında tamamlanarak piyasaya arzı koşulu) olarak ithalatına izin verildiği durumlarda eksiklikleri ithalat sonrasında tamamlıyoruz.	83	,518	,000	,790	,000
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti uygunluğu konusunda, ithalat işlemlerini yapan gümrük müşavirimiz/danışmanlık firmamız gerekli denetim, kontrol ve takibatı adımıza yapmaktadır.	83	,687	,000	,763	,000
İthal ettiğimiz ürünlerin ülke içerisinde ki son tüketiciye ulaştığında, insan sağlığı açısından asgari güvenlik şartlarını taşıyor olması gerektiğini konusunda gerekli hassasiyete sahibiz.	83	,591	,000	,777	,000
CE işareti konusunda yapılan bu çalışma tarafımızca da gerekli görülmektedir.	83	,559	,000	,784	,000
Bu çalışmayla CE işareti konusunda firmamız üzerinde öz değerlendirme yaparak bazı eksikliklerimiz/yanlışlarımız olduğu konusunda bilgi sahibi olduk.	83	,423	,000	,805	,000
Firmamız CE işareti konusunda genel bilgi sahibidir.	83	,458	,000	,796	,000
Firmamızda CE işareti konusunda eğitimler yapılmaktadır.	83	,532	,000	,767	,000
Firmamızca CE işareti mevzuatı kontrol ve takip edilmektedir.	83	,726	,000	,665	,000
CE işareti konusunda uzman bir birim/personel firmamız dahilinde bulunmaktadır.	83	,624	,000	,690	,000
İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti mevzuatına aykırı olduğu gerekçesiyle firmamıza ceza kesilmiştir.	83	,368	,000	,694	,000
Ülkemizde CE işareti denetimi yapan kurumların yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip olduğunu düşünüyoruz	83	,416	,000	,645	,000
Ülkemizde CE işareti konusunda oluşmuş genel toplum bilincinin yeterli olduğunu düşünüyoruz	83	,646	,000	,476	,000
CE işareti uygunluğu konusunda denetime yetkili kurumların çalışmalarından memnunuz.	83	,474	,000	,694	,000

Tablo 3.8’de görüldüğü üzere madde kalan korelasyon katsayıları 0,48-0,84; madde toplam korelasyon katsayıları 0,37-0,73 arasında değişmektedir. Bu korelasyon katsayıları genel kabul gören 0,20 üstündedir (Büyüköztürk, 2012). Ayrıca madde toplam ve madde kalan analizlerinde tüm maddelerin korelasyonlarının $p<.001$ düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Tüm bu sonuçlar tüm maddelerin aynı yapı içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Daha sonra ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığını görebilmek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3.9’da verilmiştir.

Tablo 3.9. Faktörler Arası İlişkileri Belirlemek için Yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi Sonuçları

Gruplar	Uygulanış Şekli	Duyarlılık Düzeyi	Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	Toplam
Ce İşareti Çözümleri	,659**		,114	,801**
Uygulanış Şekli			,285**	
Duyarlılık Düzeyi	,311**	,558**	,350**	,786**
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	,285**			,581**
Toplam	,753**			

* $p<.05$; ** $p<.001$

Faktörler arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson Çarpım Moment Korelasyon Analizi sonucunda faktörler arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu ilişkiler en yüksek *Ce İşareti Çözümleri* alt boyutu ile *Uygulanış Şekli* alt boyutu arasında ($r=.659$; $p<.001$); en düşük de *Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği* alt boyutu ile *Uygulanış Şekli* alt boyutu arasında ($r=.285$; $p<.05$) düzeyinde gerçekleşmiştir. Sadece *Ce İşareti Çözümleri* alt boyutu ile *Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği* alt boyutu arasında pozitif yönde anlamlı bir

ilişki olmadığı görülmüştür. Bunun nedeninin ise; ifadelerin birbirleri ile benzeşmemesi olduğu düşünülmektedir. Öte yandan söz konusu alt boyutun toplam puanla pozitif yönde anlamlı olduğu ($r=,581$; $p<.001$) görülmektedir. Bu sonuçlar ise tüm faktörlerin aynı yapı içinde olduklarını ispatlamaktadır.

3.2.3. Araştırma Grubunun Demografik Yapısına İlişkin Bulgular

Bu bölümde araştırma evreninde yer alan ithalatçı firma çalışanlarının demografik bilgilerine yönelik bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 3.10. Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Kadın	184	47,8	47,8	47,8
Erkek	201	52,2	52,2	100,0
Toplam	385	100,0	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının 184'i (%47,8) kadın, 201'i (%52,2) ise kadındır.

Tablo 3.11. Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
18 - 25	30	7,8	7,8	7,8
26 - 35	125	32,5	32,5	40,3
36 - 49	197	51,2	51,2	91,4
50 ve üzeri	33	8,6	8,6	100,0
Toplam	385	100,0	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının 30'u (%7,8) 18-25 yaş aralığında, 125'i (%32,52) 26-35 yaş aralığında, 197'si (%51,2) 36-49 yaş aralığında, 33'ü (%8,6) 50 yaş ve üzerindedir.

Tablo 3.12. Eğitim Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Y.Lisans, Doktora	27	7,0	7,0	7,0
Üniversite	224	58,2	58,2	65,2
Lise	126	32,7	32,7	97,9
Ortaokul	7	1,8	1,8	99,7
İlkokul	1	,3	,3	100,0
Toplam	385	100,0	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının 27'si (%7,0) Yüksek Lisans ya da Doktora, 224'ü (%58,2) Üniversite, 126'sı (%32,7) Lise, 7'si (%1,8) Ortaokul, 1'i (%0,3) ise İlkokul mezunudur.

Tablo 3.13. Ünvan Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Gruplar	<i>f</i>	%	% _{gec}	% _{yig}
Başkan/Sahip	4	1,0	1,0	1,0
Genel Müdür	7	1,8	1,8	2,9
Bölüm Müdürü	15	3,9	3,9	6,8
Ürün/Proje Müdürü	6	1,6	1,6	8,3
Teknik Müdür	5	1,3	1,3	9,6
Müdür Yrd/Şef	22	5,7	5,7	15,3
Mühendis/Teknisyen	17	4,4	4,4	19,7
Diğer	309	80,3	80,3	100,0
Toplam	385	100,0	100,0	

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının 4'ü (%1,0) Başkan/Sahip, 7'si (%1,8) Genel Müdür, 15'i (%3,9) Bölüm Müdürü, 6'sı (%1,6) Ürün/Proje Müdürü, 5'i (%1,3) Teknik Müdür, 22'si (%5,7) Müdür Yrd/Şef, 17'si (%4,4) Mühendis/Teknisyen, 309'u (%80,3) ise Diğer ünvanlara sahiptir.

3.2.4. Araştırma Grubunun CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği ve Ölçeğin Alt Boyutlarından Aldıkları Puanların Demografik Değişkenlere Göre Farklılaşım Farklılaşmadığını Belirlemek Amacıyla Yapılan İstatistikî Testlere İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu aşamasında örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının CEİDBDÖ ölçeğinden aldıkları puanların ve ölçeğin alt boyutları olan CE İşareti Çözümleri, Uygulanış Şekli, Duyarlılık Düzeyi ve Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyut puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının cinsiyet, yaş, eğitim durumu, ve ünvan değişkenlerine göre anlamlı şekilde farklılaşım farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir. İlk olarak ithalatçı firma çalışanlarının CEİDBDÖ ölçeğinden elde edilen toplam puanları ve önceden belirlenen CE İşareti Çözümleri, Uygulanış Şekli, Duyarlılık Düzeyi ve Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutlarının N, Ort ve Sh değerlerini içeren betimsel sonuçlar sunulmuştur. Daha sonra ise CEİDBDÖ ölçeği ve alt boyutlarının demografik değişkenlere göre farklılaşım farklılaşmadığına ve aralarındaki ilişkilere ait analizlere yer verilmiştir.

Tablo 3.14. CEİDBDÖ Ölçeği Alt Boyutlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Boyutlar	N	$\bar{x}$	ss	Sh _{$\bar{x}$}
CE İşareti Çözümleri	385	18,81	3,08	0,16
Uygulanış Şekli	385	26,43	3,86	0,20
Duyarlılık Düzeyi	385	14,59	2,83	0,14
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	385	14,14	2,75	0,14
Toplam Puan	385	73,97	8,97	0,46

Tabloda görüldüğü üzere, örnekleme oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi ölçeğinden

aldıkları puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=73,97$ standart sapması $ss=8,97$ standart hatası $Sh_{\bar{x}}=,46$; CE İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=18,81$ standart sapması $ss=3,08$ standart hatası $Sh_{\bar{x}}=,16$; Uygulama Şekli alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=26,43$ standart sapması $ss=3,86$ standart hatası $Sh_{\bar{x}}=,20$; Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=14,59$ standart sapması $ss=2,83$ standart hatası $Sh_{\bar{x}}=,14$; Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=14,14$ standart sapması $ss=2,75$ standart hatası $Sh_{\bar{x}}=,14$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3.15. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	$Sh_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
CE İşareti Çözümleri	kadın	184	18,826	2,778	,205	,096	383	,924
	erkek	201	18,796	3,337	,235			

Çizelgede görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Ce İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t =,096$; $p >,05$).

Tablo 3.16. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Uygulanış Şekli	kadın	184	26,978	2,957	,218	2,758	349,453	,006
	erkek	201	25,920	4,474	,316			

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Uygulanış Şekli alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = 2,758$; $p < ,05$). Söz konusu farklılık kadın çalışanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 3.17. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duyarlılık Düzeyi	kadın	184	15,065	2,266	,167	3,219	360,203	,001
	erkek	201	14,159	3,212	,227			

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Uygulanış Şekli alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = 3,219$; $p < ,05$). Söz konusu farklılık kadın çalışanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 3.18. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği	kadın	184	14,609	2,454	,181	3,220	383	,001
	erkek	201	13,716	2,935	,207			

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği alt boyutu puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = 3,220$; $p < ,05$). Söz konusu farklılık kadın çalışanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 3.19. Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}$	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Toplam Puan	kadın	184	75,478	6,572	,485	3,255	339,320	,001
	erkek	201	72,592	10,528	,743			

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının toplam puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalaması arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($t = 3,255$; $p < ,05$). Söz konusu farklılık kadın çalışanlar lehine gerçekleşmiştir.

Tablo 3.20. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
CE İşareti Çözümleri	18 - 25	30	171,02	7,239	3	,065
	26 - 35	125	182,94			
	36 - 49	197	207,09			
	50 ve üzeri	33	166,97			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Ce İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2 = 7,239$; $p > ,05$).

Tablo 3.21. Uygulaniş Şekli Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Uygulaniş Şekli	18 - 25	30	198,22	4,354	3	,226
	26 - 35	125	176,12			
	36 - 49	197	200,97			
	50 ve üzeri	33	204,65			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Uygulaniş Şekli alt boyutu puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2 = 4,354$; $p > ,05$).

Tablo 3.22. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
Duyarlılık Düzeyi	18 - 25	30	184,51	2,080	3	,556
	26 - 35	125	182,94			
	36 - 49	197	200,33			
	50 ve üzeri	33	179,95			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,080$; $p>,05$).

Tablo 3.23. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
Tolum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	18 - 25	30	207,33	1,787	3	,618
	26 - 35	125	182,94			
	36 - 49	197	196,78			
	50 ve üzeri	33	195,52			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,787$; $p>,05$).

Tablo 3.24. Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
Toplam Puan	18 - 25	30	196,10	5,694	3	,127
	26 - 35	125	175,32			
	36 - 49	197	205,10			
	50 ve üzeri	33	184,91			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplam puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=5,694$; $p>,05$).

Tablo 3.25. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
CE İşareti Çözümleri	Yüksek Lisans, Doktora	27	222,96	12,342	4	,015
	Üniversite	224	199,55			
	Lise	126	182,10			
	Ortaokul	7	83,50			
	İlkokul	1	57,50			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Ce İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=12,342$; $p<,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere

Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.26. CEİBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Y.Lisans, Doktora	Üniversite	Lise	Ortaokul	İlkokul
Y.Lisans, Doktora	$\bar{x}_{sıra=}$	$p>,05$	$p>,05$	$p<,05$	$p>,05$
Üniversite		$\bar{x}_{sıra=}$	$p>,05$	$p<,05$	$p>,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra=}$	$p<,05$	$p>,05$
Ortaokul				$\bar{x}_{sıra=}$	$p>,05$
İlkokul					$\bar{x}_{sıra=}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Ce İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın ortaokul mezunları ile lise mezunları arasında lise mezunları lehine $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, ortaokul mezunları ile lisans mezunları arasında lisans mezunları lehine $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, ortaokul mezunları ile yüksek lisans ya da doktora mezunları arasında yüksek lisans, doktora mezunları lehine $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.27. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
Uygulanış Şekli	Yüksek Lisans, Doktora	27	187,44	4,804	4	,308
	Üniversite	224	201,46			
	Lise	126	182,54			
	Ortaokul	7	129,71			
	İlkokul	1	210,00			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Uygulanış Şekli alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır($x^2=4,804$; $p >,05$).

Tablo 3.28. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>P</i>
Duyarlılık Düzeyi	Yüksek Lisans, Doktora	27	146,91	10,618	4	,031
	Üniversite	224	190,68			
	Lise	126	210,12			
	Ortaokul	7	128,00			
	İlkokul	1	256,00			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların

sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=10,618$; $p <,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.29. CEİBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Y.Lisans, Doktora	Üniversite	Lise	Ortaokul	İlkokul
Y.Lisans, Doktora	$\bar{x}_{sıra=}$	$p<,05$	$p<,05$	$p>,05$	$p>,05$
Üniversite		$\bar{x}_{sıra=}$	$p>,05$	$p>,05$	$p>,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra=}$	$p<,05$	$p>,05$
Ortaokul				$\bar{x}_{sıra=}$	$p>,05$
İlkokul					$\bar{x}_{sıra=}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın yüksek lisans ya da doktora mezunları ile üniversite mezunları arasında üniversite mezunları lehine; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, yüksek lisans ya da doktora mezunları ile lise mezunları arasında lise mezunları lehine; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, lise mezunları ile ortaokul mezunları arasında lise mezunları lehine; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.30. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Tolum Bilinci ve Çalışmanın	Yüksek Lisans, Doktora	27	95,89	23,621	4	,000
	Üniversite	224	198,78			
	Lise	126	200,43			
	Ortaokul	7	244,00			
	İlkokul	1	227,50			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=23,621$; ; $p<,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.31. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Y.Lisans, Doktora	Üniversite	Lise	Ortaokul	İlkokul
Y.Lisans, Doktora	$\bar{x}_{sıra} =$	$p<,05$	$p<,05$	$p<,05$	$p>,05$
Üniversite		$\bar{x}_{sıra} =$	$p>,05$	$p>,05$	$p>,05$
Lise			$\bar{x}_{sıra} =$	$p>,05$	$p>,05$
Ortaokul				$\bar{x}_{sıra} =$	$p>,05$
İlkokul					$\bar{x}_{sıra} =$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının ithalatçı firma

çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın yüksek lisans ya da doktora mezunları ile üniversite mezunları arasında üniversite mezunları lehine ; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, yüksek lisans ya da doktora mezunları ile lise mezunları arasında lise mezunları lehine ; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, yüksek lisans ya da doktora mezunları ile ortaokul mezunları arasında ortaokul mezunları lehine ; $p <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.32. Toplam Puanlarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Toplam Puan	Yüksek Lisans, Doktora	27	168,31	6,567	4	,161
	Üniversite	224	201,00			
	Lise	126	188,77			
	Ortaokul	7	110,29			
	İlkokul	1	179,50			
	Toplam	385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplam puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının eğitim durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=6,567$; $p >,05$)

Tablo 3.33. CE İşareti Çözümleri Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
CE İşareti Çözümleri	Başkan/Sahip	4	262,00	12,992	7	,072
	Genel Müdür	7	189,79			
	Bölüm Müdürü	15	244,10			
	Ürün/Proje Müdürü	6	162,92			
	Teknik Müdür	5	261,00			
	Müdür Yrd/Şef	22	213,95			
	Mühendis/Teknisyen	17	132,94			
	Diğer	309	191,00			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Ce İşareti Çözümleri alt boyutu puanlarının ünvan değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2 = 12,992; p > ,05$).

Tablo 3.34. Uygulanış Şekli Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Uygulanış Şekli	Başkan/Sahip	4	248,13	17,251	7	,016
	Genel Müdür	7	194,14			
	Bölüm Müdürü	15	236,50			
	Ürün/Proje Müdürü	6	238,17			
	Teknik Müdür	5	238,00			
	Müdür Yrd/Şef	22	197,95			
	Mühendis/Teknisyen	17	99,62			
	Diğer	309	193,33			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Uygulanış Şekli alt boyutu puanlarının ünvan değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=17,251$; ; $p <,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.35. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başkan/Sa hip	Genel Müdür	Bölüm Müdürü	Ürün/Proje Müdürü	Teknik Müdür	Müdür Yrd/Şef	Mühendis/ Teknisyen	Diğer
Başkan/Sahip	$\bar{x}_{sıra}$							
Genel Müdür		$\bar{x}_{sıra}$						
Bölüm Müdürü			$\bar{x}_{sıra}$				$p <,05$	
Ürün/Proje Müdürü				$\bar{x}_{sıra}$			$p <,05$	
Teknik Müdür					$\bar{x}_{sıra}$			
Müdür Yrd/Şef						$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$	
Mühendis/Teknisyen							$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$
Diğer								$\bar{x}_{sıra}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu ithalatçı firma çalışanlarının Uygulanış Şekli alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının ünvan değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın bölüm müdürü ile mühendis/teknisyen arasında bölüm müdürü lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, ürün/proje müdürü ile mühendis/teknisyen arasında ürün/proje müdürü lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, müdür yardımcısı/şef ile mühendis/teknisyen arasında müdür yardımcısı/şef lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, mühendis/teknisyen ile

diğer ünvanlar arasında diğer ünvanlar lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.36. Duyarlılık Düzeyi Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	P
Duyarlılık Düzeyi	Başkan/Sahip	4	158,63	47,091	7	,000
	Genel Müdür	7	152,36			
	Bölüm Müdürü	15	128,27			
	Ürün/Proje Müdürü	6	88,83			
	Teknik Müdür	5	340,80			
	Müdür Yrd/Şef	22	201,64			
	Mühendis/Teknisyen	17	64,12			
	Diğer	309	203,61			
Toplam		385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının ünvan değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=47,091$; ; $p <,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.37. CEİBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başkan/Sahip	Genel Müdür	Bölüm Müdürü	Ürün/Proje Müdürü	Teknik Müdür	Müdür Yrd/Şef	Mühendis/Teknisyen	Diğer
Başkan/Sahip Genel Müdür	$\bar{x}_{sıra}$				$p <,05$			
Bölüm Müdürü		$\bar{x}_{sıra}$			$p <,05$			
Ürün/Proje Müdürü			$\bar{x}_{sıra}$		$p <,05$		$p <,05$	$p <,05$
Teknik Müdür				$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$			$p <,05$
Müdür Yrd/Şef						$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$	
Mühendis/Teknisyen							$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$
Diğer								$\bar{x}_{sıra}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu ithalatçı firma çalışanlarının Duyarlılık Düzeyi alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının ünvan değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın teknik müdür ile sırasıyla diğer tüm alt gruplar arasında teknik müdürü lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, mühendis/teknisyen ile bölüm müdürü ve müdür yardımcısı/şef ünvanları arasında bölüm müdürü ve müdür yardımcısı/şef lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, diğer ünvanlar ile sırasıyla bölüm müdürü, ürün/proje müdürü ve mühendis/teknisyen ünvanları arasında diğer ünvanlar lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.38. Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği	Başkan/Sahip	4	71,50	36,259	7	,000
	Genel Müdür	7	100,07			
	Bölüm Müdürü	15	152,00			
	Ürün/Proje Müdürü	6	134,25			
	Teknik Müdür	5	116,50			
	Müdür Yrd/Şef	22	167,57			
	Mühendis/Teknisyen	17	95,32			
	Diğer	309	208,23			
	Toplam	385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının ünvan değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=36,259$; ; $p <,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.39. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başkan/Sah hip	Genel Müdür	Bölüm Müdürü	Ürün/Proje Müdürü	Teknik Müdür	Müdür Yrd/Şef	Mühendis/ Teknisyen	Diğer
Başkan/Sah ip	$\bar{x}_{sıra}$							p <,05
Genel Müdür		$\bar{x}_{sıra}$						p <,05
Bölüm Müdürü			$\bar{x}_{sıra}$					
Ürün/Proje Müdürü				$\bar{x}_{sıra}$				
Teknik Müdür					$\bar{x}_{sıra}$			
Müdür Yrd/Şef						$\bar{x}_{sıra}$	p <,05	
Mühendis/ Teknisyen							$\bar{x}_{sıra}$	p <,05
Diğer								$\bar{x}_{sıra}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliği alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının ünvan değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın müdür yardımcısı/şef ile mühendis/teknisyen arasında müdür yardımcısı/şef lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, diğer ünvanlar ile sırasıyla başkan/sahip, genel müdür ve mühendis/teknisyen ünvanları arasında diğer ünvanlar lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

Tablo 3.40. Toplam Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	<i>sd</i>	<i>p</i>
Toplam Puan	Başkan/Sahip	4	187,88	21,286	7	,003
	Genel Müdür	7	158,50			
	Bölüm Müdürü	15	205,63			
	Ürün/Proje Müdürü	6	143,83			
	Teknik Müdür	5	263,30			
	Müdür Yrd/Şef	22	204,14			
	Mühendis/Teknisyen	17	84,09			
	Diğer	309	198,25			
	Toplam	385				

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu oluşturan ithalatçı firma çalışanlarının Toplam puanlarının ünvan değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis-H testi sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=21,286$; ; $p<,05$). Farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U analizi ile gruplar kendi aralarında ikili olarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 3.41. CEİDBDÖ Ölçeği Kapsam Alt Boyutu Puanlarının Ünvan Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Başkan/Sahip	Genel Müdür	Bölüm Müdürü	Ürün/Proje Müdürü	Teknik Müdür	Müdür Yrd/Şef	Mühendis/Teknisyen	Diğer
Başkan/Sahip	$\bar{x}_{sıra}$							
Genel Müdür		$\bar{x}_{sıra}$						
Bölüm Müdürü			$\bar{x}_{sıra}$				$p <,05$	
Ürün/Proje				$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$			
Teknik Müdür					$\bar{x}_{sıra}$		$p <,05$	
Müdür Yrd/Şef						$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$	
Mühendis/Teknisyen							$\bar{x}_{sıra}$	$p <,05$
Diğer								$\bar{x}_{sıra}$

Tabloda görüldüğü üzere örneklem grubunu ithalatçı firma çalışanlarının Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutu puanlarının ithalatçı firma çalışanlarının ünvan değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek amacıyla yapılan Mann Whitney-U analizi sonucunda söz konusu farklılığın ürün/proje müdürü ile teknik müdür arasında teknik müdür lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, mühendis/teknisyen ile sırasıyla bölüm müdürü, teknik müdür, müdür yardımcısı/şef ünvanları arasında bölüm müdürü, teknik müdür, müdür yardımcısı/şef lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği, mühendis/teknisyen ile diğer ünvanlar arasında diğer ünvanlar lehine ; $P <,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık ise anlamlı bulunmamıştır ($p >,05$).

3.3. Sonuç ve Tartışma

Bu bölümde istatistiksel analizler sonucunda elde edilen bulgular tartışılmış ve yorumlanmıştır. Bu sonuçlardan hareketle bir takım önerilerde bulunulmuştur.

3.3.1. İthalatçı Firma Çalışanları İçin “CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeyi Ölçümlenmesi Ölçeği” Geliştirilmesi ile İlgili Sonuçlar

Bu araştırmada ithalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilen 20 maddelik ölçme aracının uzman görüşü alınarak öncelikle kapsam geçerliği sağlanmıştır. 83 ithalatçı firma çalışanına uygulanarak faktör analizi yapılmış ve bu işlemler sonucunda maddeler 4 faktör altında toplanmıştır. Bunların dışında tüm ölçeğin ve alt boyutlarının güvenirlik katsayıları (Cronbach's Alpha), faktör bazında ayırt edicilik işlemleri, madde-kalan ve madde-toplam korelasyonu, faktörler arası ilişki analiz hesaplamaları yapılmıştır. Bu analizlere dayanarak varılan sonuçlar aşağıda verilmiştir.

- Geliştirilen CEİDBDÖ ölçeğindeki eigen değeri ölçütüne göre önemli olan dört faktörün açıkladığı toplam varyans % 62.621'dir. Varimax rotasyon sonucunda ise maddelerin faktör yükleri 0,354 - 0,824 arasında değişmektedir.
- Belirlenen faktörler sırasıyla; “Ce İşareti Çözümleri”, “Uygulanış Şekli”, “Duyarlılık Düzeyi” ve “Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği” olarak isimlendirilmiştir.
- Geliştirilen ölçeğin tümü için Cronbach's Alpha değeri $\alpha_T = ,876$ olması, her bir alt boyut için bu Cronbach's Alpha katsayılarının 0,70'e yakın ve üzerinde değerde olması ölçeğin bütün olarak ve alt boyutlarının kendi aralarında tutarlı olduğunu göstermektedir.

- Faktör bazında yapılan ayırt edicilik analizinde tüm gruplar için farklılıklar istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < ,001$). Bu durum ölçeğin alt boyut ve toplam puanlarının ayırt edici olduğunu ortaya koymaktadır.
- Madde toplam ve madde kalan analizlerinde tüm maddelerin korelasyonlarının anlamlı olduğu görülmektedir. Tüm bu sonuçlar tüm maddelerin aynı yapı içinde olduğunu ortaya koymaktadır.
- Faktörler arası ilişkileri belirlemek üzere yapılan korelasyon analizi sonucunda iki faktörün (Ce İşareti Çözümleri – Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği) ilişkisi dışında tüm faktörler arasında ve faktörler ile toplam puan arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişki olması ölçekteki tüm faktörlerin aynı yapı içinde olduğunu ortaya koymaktadır.

Yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri ölçeğin, firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerini saptamada geçerli ve güvenilir bir biçimde kullanılabilir bir ölçme aracı olduğunu ortaya koymaktadır.

3.3.2. İthalatçı Firma Çalışanlarının CE İşareti Duyarlılık ve Bilgi Düzeylerine Ait Sonuçlar ve Tartışmalar

- İthalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerini belirlemek amacıyla hesaplanan aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine göre, İthalatçı firma çalışanlarının CE işaretinin firmalarca uygulanış biçimleri hakkında bilgi sahibi oldukları söylenebilir.
- İthalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda kadın ve erkek çalışanlar arasında anlamlı bir farklılık bulunmuş ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Yapılan analiz sonucunda ithalatçı firma çalışanlarının CE

işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin cinsiyetlerine bağlı olarak değiştiği söylenebilir.

Aynı şekilde CE İşareti Çözümleri, Uygulanış Şekli, Duyarlılık Düzeyi, Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutlarından aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği araştırıldığında; CE İşareti Çözümleri alt boyutu dışında tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüş ve ve bu farklılığın kadınlar lehine olduğu tespit edilmiştir.

- İthalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin yaş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. Yapılan analiz sonucunda ithalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin yaşa bağlı olarak değişmediği söylenebilir.

Çalışanların; CE İşareti Çözümleri, Uygulanış Şekli, Duyarlılık Düzeyi, Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutlarından aldıkları puanların yaş değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

- İthalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. Yapılan analiz sonucunda ithalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin eğitim durumuna bağlı olarak değişmediği söylenebilir.

Aynı şekilde Uygulanış Şekli ve Duyarlılık Düzeyi alt boyutlarından aldıkları puanların eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır. Bu durum çalışanların eğitim düzeyinin Uygulanış Şekli

ve Duyarlılık Düzeyi alt boyutları açısından CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinde farklılık oluşturmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Öte yandan CE İşareti Çözümleri, Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutundan aldıkları puanların eğitim durumu değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur. Farklıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda; CE İşareti Çözümleri alt boyutu için ortaokul mezunları ile sırasıyla lise, üniversite ve yüksek lisans, doktora mezunları arasında lise, üniversite ve yüksek lisans, doktora mezunları lehine anlamlı farklılık bulunduğu tespit edilmiştir. Bu durum eğitim düzeyi arttıkça CE işareti karşı hassasiyet ve bilinirlik artmaktadır şeklinde yorumlanabilir.

- İthalatçı firma çalışanlarının CE işareti duyarlılık ve bilgi düzeylerinin ünvan değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan analiz sonucunda grupların sıralama ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Farklıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla yapılan analiz sonucunda; ürün/proje müdürü ile teknik müdür arasında teknik müdür lehine, mühendis/teknisyen ile sırasıyla bölüm müdürü, teknik müdür, müdür yardımcısı/şef ünvanları arasında bölüm müdürü, teknik müdür, müdür yardımcısı/şef lehine, mühendis/teknisyen ile diğer ünvanlar arasında diğer ünvanlar lehine gerçekleştiği saptanmıştır. Bu durum ünvanlar arasında alt düzeye inildikçe CE işareti karşı bilinç düzeyinin arttığı şeklinde yorumlanabilir.

Aynı şekilde CE İşareti Çözümleri, Uygulanış Şekli, Duyarlılık Düzeyi, Toplum Bilinci ve Çalışmanın Gerekliliği alt boyutlarından aldıkları puanların ünvan değişkenine göre anlamlı bir fark gösterip göstermediği araştırıldığında; CE İşareti Çözümleri alt boyutu dışında tüm alt boyutlarda anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Farklıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek amacıyla her

alt boyuta uygulanan analiz sonucunda; Uygulama Şekli alt boyutu için mühendis/teknisyen ile sırasıyla bölüm müdürü, ürün/proje müdürü, müdür yardımcısı/şef arasında bölüm müdürü, ürün/proje müdürü, müdür yardımcısı/şef lehine, mühendis/teknisyen ile diğer ünvanlar arasında diğer ünvanlar lehine arasında diğer ünvanlar lehine gerçekleştiği; Duyarlılık Düzeyi alt boyutu için teknik müdür ile sırasıyla diğer tüm alt gruplar arasında teknik müdürü lehine, mühendis/teknisyen ile bölüm müdürü ve müdür yardımcısı/şef ünvanları arasında bölüm müdürü ve müdür yardımcısı/şef lehine gerçekleştiği; Toplum Bilinci ve Çalışmanın müdür yardımcısı/şef ile mühendis/teknisyen arasında müdür yardımcısı/şef lehine, diğer ünvanlar ile sırasıyla başkan/sahip, genel müdür ve mühendis/teknisyen ünvanları arasında diğer ünvanlar lehine gerçekleştiği saptanmıştır.

3.4. Öneriler

Yapılan araştırmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde CE işareti konusunda bilgi ve hassasiyet sahibi olması gerekli firma ve çalışan personelin konu hakkında yeterli olmadığı gözlemlenmiş ve konunun daha çok ticari amaçlar doğrultusunda önemsendiği, asıl amacına yönelik olarak gerekli önemin gösterilmediği saptanmıştır. Oysa CE işareti bahsettiğimiz gibi bir kalite göstergesi olmamakla birlikte işarete haiz ürünün asgari güvenlik şartlarını taşıdığını sembolize etmekte başka bir deyişle ürünün güvenle kullanılabileceğini veya tüketilebileceğini göstermektedir.

Gerekli bilgi ve hassasiyetin yetersizliği CE işareti taşıması gereken ürünlerin insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı yönlerinden tehlike arz etmesine sebebiyet vermekte ve bu yönüyle ciddi bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili firmaların ve çalışan personelin CE işaretinin önemi ve teknik boyutları anlamında bilinçlendirilmesi ve bu durumun ticari menfaatlerin ötesinde direkt olarak canlılar üzerinde çeşitli tehlike durumları oluşturabileceğine dikkat çekilmesi gerekmektedir.

Bu noktadan hareketle aşağıdaki şekilde çalışmalar yapılmasının yararlı olacağı dűřünlmektedir;

- CE iřareti tařıması gereken őrűn gruplarında yer alan őrűnlerle alakalı çalıřmalar yapan firmalarda konusunda uzman personel çalıřtırılması, ilgili personellerin konuyla ilgili çeřitli hizmet içi eđitimlerle desteklenmesi ve geliřtirilmesi,
- Sadece iřgörenler deđil iřletme bűnyesinde bulunan tűm personelin sűrekli eđitime tabi tutulmaları iřletmelerin verimliliđine ve geliřmesine katkı sađlayabileceđinden tűm çalıřanların eđitimlere tabi tutulması,
- Hizmet içi eđitim faaliyetleri dűzenlenirken iř yođunluđunun fazla olduđu tarihler gűz őrűnde bulundurularak eđitim programlarının buna gűre esnetilebilmesi,
- Gűvenli olmadıđı gerekçesi ile ilgili kurumlarca piyasadan kaldırılan őrűnler takip edilerek bu őrűnlerin niçin gűvensiz bulunduđu hakkında bilgi sahibi olunması,
- CE iřareti hakkında ilgili devlet kurumlarının firmalar őrűzerinde denetleyici mekanizmasının dıřında bu firmaları bilinçlendirici ve destekleyici faaliyetlerinde daha őrűst dűzeylere tařınması,
- Firmaların kalite politikaları çerçevesinde CE iřareti konusundaki hassasiyet ve bilinç dűzeyi anlamında da belli periyotlarda iç denetim çalıřmaları yapılması, őrűnerilir.

KAYNAKÇA

Bayar, O. (2009). *Avrupa Birliği'nde "CE" İşaretinin Kullanımına İlişkin Sorunlar ve Bu Kavramın Kalite Standartları ile Bağlantısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir

Baysan, Ö. ve Civelek, O. (2004, Ağustos.). *Türkiye'nin Avrupa Birliği Teknik Mevzuatına Uyum Çalışmaları ve CE İşareti*. İstanbul Sanayi Odası, İstanbul.

Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı* (17. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.

Büyüköztürk. Ş. (2002). *Faktor Analizi: Temel kavramlar ve Ölçek Geliştirmede Kullanımı*. Eğitim Yönetimi Dergisi, 32, 470-483.

Çeşmecioğlu, S. (2004). *CE Rehberi*. İstanbul Ticaret Odası (İTO), Yayın No: 2004-36, İstanbul

Devlet Denetleme Kurulu (2005), *Türk Akreditasyon Kurumunun (TÜRKA) 2002, 2003, 2004 Yılları Eylem ve İşlemlerinin Araştırılıp Denetlenmesine İlişkin Rapor*, DDK Yayın No: 2, Ankara

Dış Ticaret Nedir? <https://prezi.com/rqlmviv4wek8/dis-ticaret-nedir/> adresinden 3 Ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.

EXPORT (2002, Temmuz). *Avrupa Pazarında Ürününüzün Pasaportu.*, s.13 – 17

Gülkaya, M. ve Sönmez, A. (1996, Ocak) *Tek Pazar Oluşumunda Avrupa Birliği ve Teknik Mevzuatın Uyumu*. İGEME, sy.42, Ankara

Gümrük Uzmanları Derneği, *Gümrükte Uzman Görüş*, Yıl:4, Sayı:9-10, Ekim/2004 – Ocak/2005, Ankara

Karaoğlu, S. (2008). *CE İşaretleme ve KOBİ'lerde CE İşareti Uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul

Klasik Yaklaşım, Yeni Yaklaşım ve Global Yaklaşım.

[file:///G:/ DATA/Downloads/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807.pdf](file:///G:/DATA/Downloads/ceisaretiwebbilgi_18.11.2014-3807.pdf)

adresinden 24-26 Ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.

KOSGEB (2001, Ekim), Sanayicinin Sesi Dergisi, Sayı:6, sy:21

KOSGEB, *Yeni Yaklaşım Politikasında Sorumluluklar – Dağıtıcının Sorumluluğu*.

<http://www.kosgeb.gov.tr/Ekler/Dosyalar/BilgiBankasi/43/SORUMLULUKLAR.doc> adresinden 8 Aralık 2016 tarihinde edinilmiştir.

Koymen, U. (1994). *Öğrenme ve Ders Çalışma Stratejileri Envanteri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, 2(1), 19-28.

Savaş, H. (2003). *Avrupa Birliği Standardizasyon Kurumları ve CE İşareti*. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 4, Sayı 2, 2003

Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tekin, H. (1993). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: Yargı.

Tezbaşaran, A.A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: TPD Yayınları.

TMMOB Makine Mühendisleri Odası (2003, Aralık), *Sıcak Su Kazanlarında CE İşaretlemesi Uygulama Rehberi*, sy.26, Ankara

Turan, S. (2006, Ocak). *Avrupa Birliği Teknik Mevzuatı ve Türkiye'nin Yürüttüğü Uyum Çabaları*. Konya Ticaret Odası Etüd ve Araştırma Servisi, No: 2006-42/03

Turgut, M. F. (1997). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Metotları*. Ankara: Gul Yayınevi.

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), *CE İşareti*. <https://www.tse.org.tr/tr/icerikdetay/12/98/ce-isareti.aspx> adresinden 5 Aralık 2016 tarihinde edinilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Bilim, Sanayi ve Trknoloji Bakanlığı, *2015 Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyet Raporu*. <https://sug.sanayi.gov.tr/DokumanGetHandler.ashx?dokumanId=8a71d8c4-92c4-477b-8ee7-35d85fae2f9a> adresinden 3 Ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, *Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Mevzuatı*. http://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/urun-guvenligi/urun-guvenligi-mevzuati?_afLoop=514575414169754&_afWindowMode=0&_afWindowId=null#!%40%40%3F_afWindowId%3Dnull%26_afLoop%3D514575414169754%26_afWindowMode%3D0%26_adf.ctrl-state%3D9ettvw74h_88 adresinden 3 Ocak 2017 tarihinde edinilmiştir.

Uyanusta, E. (2005, Ekim). *AB Teknik Mevzuatına Uyum Ve Ekonomik Kalkınma Açısından Önemi*. Standart Dergisi, Yıl:44, Sayı:526

Velioğlu, H. (2016). *Tarım Makinelerine Yönelik Bir Risk Değerlendirme Yöntemi Geliştirilmesi ve Web Tabanlı Uygulaması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara

Yıldırım, C. (1999). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Ankara: OSYM yayınları.

EK 1

1. 2009/142/AT Sayılı Gaz Yakan Cihazlara Dair Yönetmelik

Bu Yönetmeliğin amacı; gaz yakan cihazların ve donanımların normal olarak kullanıldığında insanların, evcil hayvanların ve eşyaların güvenliğini tehlikeye atmayacak şekilde piyasaya arz edilmesini ve/veya hizmete alınmasını sağlamaktır.

Bu Yönetmelik;

- yemek pişirme, ısınma, sıcak su elde etme, soğutma, aydınlatma veya yıkama amacıyla kullanılan ve gerektiğinde, normal su sıcaklığı 105° C'yi aşmayan su elde etmek gibi amaçlarla gaz yakan cihazları, cebri üfleme brülörleri ve bu brülörler ile teçhiz edilen ısıtma elemanlarını,
- cebri üfleme brülörler ve bu tür brülörler ile teçhiz edilen ısıtma elemanları dışında kalan, ticari amaçlarla kendi başına pazarlanan, gaz yakan cihazlara takılmak üzere tasarılan veya monte edildiğinde böyle bir cihaz meydana getiren emniyet, kontrol ve ayarlama teçhizatını ve bunların kısmi montajlarını kapsar.

Endüstriyel tesislerde gerçekleştirilen endüstriyel işlemlerde kullanılmak üzere özel olarak tasarılan cihazlar bu Yönetmeliğin kapsamı dışındadır.

2. 2000/9/AT Sayılı İnsan Taşımak Üzere Tasarılan Kablo Taşıma Tesisatı Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; kişileri taşımak üzere tasarılan kablo taşıma tesisatlarının, emniyet aksamalarının ve alt sistemlerinin tasarım, yapım ve hizmete girmelerine dair asgari güvenlik kurallarını, belgelendirilmesini, işaretlenmesini ve piyasaya arz edilmelerini sağlamaktır.

Bu Yönetmelik, emniyet aksamaları ve alt sistemleri dahil aşağıda yer alan kablo taşıma tesisatlarının tasarım, yapım, tesis ve hizmete girmelerine

dair asgari güvenlik kurallarını, muayene, belgelendirme ve CE işaretleme prosedürlerini kapsar.

- Bu Yönetmelik kapsamında yer alan ilgili tesisatlar.
  - Vagonları kabloyla çekilen demiryolları ve çekmenin bir ya da daha fazla kabloyla sağlandığı tekerlekler veya başka taşıma araçları üzerine monte edilmiş araçları olan diğer vasıtalar,
  - Kabinlerinin bir veya daha fazla kabloyla kaldırıldığı ve/veya yerinin değiştirildiği teleferikler; bu kategori, gondollar ve telesiyajları,
  - Uygun gereçlere sahip kullanıcıların kablo vasıtası ile çekildikleri tele-skiler.
- Bu Yönetmelik, zorunlu uygulamaya giriş tarihinden itibaren aşağıdakileri de kapsar.
  - Kurulan ve hizmete giren tesisatlar,
  - Piyasada yer alan alt sistemler ve emniyet parçaları.

Bu Yönetmelik, aşağıda belirtilenleri kapsamaz.

- Asansör Yönetmeliği (95/16/AT) kapsamındaki asansörleri,
- Geleneksel anlamda inşa edilmiş, kablo ile çalışan tramvayları,
- Tarımsal amaçlar için kullanılan tesisatları,
- Eğlence amacıyla tasarlanmış ve insanları taşıma amacına yönelik olmayan fuar alanı ve lunaparklarda kullanılmak üzere yerleşik ve seyyar araçları,
  - Sınai amaçlar için kullanılan madencilik tesisatları ve yerleşik montajları,
  - Kablo ile çalışan feribotları,
  - Dişli raylı demiryollarını,
  - Zincirle yönetilen tesisatları.

3. 305/2011/AB Sayılı Yapı Malzemeleri Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı, yapı malzemelerinin temel karakteristikleri ile ilgili performans beyanlarının ve malzemelere CE işaretinin iliştirilmesinin kurallarını oluşturarak yapı malzemelerinin piyasaya arz edilmesi ve piyasada bulundurulması ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik; yapı işlerine ilişkin temel gerekler açısından yapı malzemelerine uygulanacak kuralları, performans beyanını, CE işaretlemesini, iktisadi işletmelerin yükümlülüklerini, uyumlaştırılmış teknik şartnamelere ilişkin kuralları, onaylanmış kuruluşların ve teknik değerlendirme kuruluşlarının görevlendirilmesini, denetlenmesi ve değerlendirilmesini, bildirim merciini, onaylanmış kuruluşlar ile ilgili düzenlemeleri, piyasa gözetimi ve denetimine dair usul ve esasları kapsar.

4. 2014/30/AB Sayılı Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı, donanımın elektromanyetik uyumluluğunu düzenlemek ve donanımın yeterli bir elektromanyetik uyumluluk seviyesine uyacak şekilde iç pazarın işleyişini sağlamaktır.

Bu Yönetmelik, aşağıda belirtilen cihaz, donanım ve sabit tesisatları kapsar.

- Cihaz: Nihâ kullanıcı için tasarlanmış ve elektromanyetik bozulma oluşturması veya performansı bozulmadan etkilenmesi muhtemel tek bir işlevsel birim olarak satışa sunulan kullanıma hazır herhangi bir tertibatı veya bu tertibatların bir kombinasyonunu; bu tanıma nihâ kullanıcı tarafından cihaza takılması amaçlanan, elektromanyetik bozulma oluşturması veya performansının bu bozulmadan etkilenmesi muhtemel aksamlar veya alt-bileşenler ile cihaz kombinasyonu olarak tanımlanan ve duruma göre hareketli tesisatlar ve belli yerlerde hareket etmesi ve çalışması amaçlanan cihazların da dahil olduğunu,

- Donanım: Herhangi bir cihaz veya sabit tesisatı,
- Sabit tesisat: Önceden belirlenen bir yere monte edilen, kurulan ve

sürekli olarak kullanılması amaçlanan çeşitli tipte cihazların belli bir kombinasyonunu ve duruma göre diğer cihazları.

Bu Yönetmelik aşağıda belirtilen cihaz ve donanımları kapsamaz:

- 11/5/2003 tarihli ve 25105 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği kapsamında bulunan donanım,

- Havacılıkla ilgili mamüller, parçalar ve cihazlar,

- Ticareti yapılan donanım olmamak kaydıyla, amatör telsizciler tarafından kullanılan telsiz donanımı. Amatör telsizciler tarafından takılacak bileşenlerin tümü, amatör telsizciler tarafından tadil edilen ve bu amatörler tarafından kullanılmak üzere tadil edilen ticarî donanım, ticareti yapılan donanım olarak kabul edilmez.

- Telsiz ve telekomünikasyon donanımı ve diğer donanımın tasarlanan şekilde çalışmalarını mümkün kılan seviyeyi aşan elektromanyetik emisyon üretme veya buna katkıda bulunma kabiliyeti olmayan donanım,

- Normal kullanımına bağlı olarak ortaya çıkan elektromanyetik bozulma sonucunda kabul edilemez performans kaybı olmaksızın çalışan donanım.

5. 2014/34/AB Sayılı Muhtemel Patlayıcı Ortamda Kullanılan Teçhizat ve Koruyucu Sistemler İle İlgili Yönetmelik

Bu Yönetmeliğin amacı; muhtemel patlayıcı ortamda kullanılan teçhizatın ve koruyucu sistemlerin güvenli olarak piyasaya arzı için gerekli temel sağlık ve güvenlik kuralları ile uygunluk değerlendirme işlemlerine ve piyasa gözetimi ve denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik aşağıdaki ürünleri kapsar:

- Muhtemel patlayıcı ortamlarda kullanılmak üzere tasarlanmış teçhizat ve koruyucu sistemler,

- Muhtemel patlayıcı ortamlar dışındaki amaçlar için kullanılan, ancak

patlama tehlikelerine karşı teçhizatın ve koruyucu sistemlerin emniyetli çalışması için gerekli olan veya buna katkı sağlayan güvenlik cihazları, kumanda cihazları ve ayarlama donanımları,

- Teçhizat ve koruyucu sistemlere monte edilmesi amaçlanan bileşenler.

Bu Yönetmelik aşağıdaki ürünleri kapsamaz:

- Tıbbi bir ortamda kullanılmak üzere tasarlanan tıbbi cihazlar,
- Patlama tehlikesinin sadece patlayıcı maddelerin veya kararsız

kimyasal maddelerin bulunmasından kaynaklandığı yerde bulunan teçhizat ve koruyucu sistemler,

- Muhtemel patlayıcı ortamların yalnızca kazayla gaz sızıntısı sonucu nadiren oluşturabileceği ev ortamı ve ticari olmayan ortamlarda kullanılan ürünler,

- 29/11/2006 tarihli ve 26361 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği kapsamındaki kişisel koruyucu ürünler,

- Uluslararası seyrüsefer halindeki denizyolu taşımacılığı yapan araçların ve kıyıdan uzaktaki seyyar ünitelerin üzerindeki teçhizatlarla birlikte bu tür araçlar ve üniteler,

- Muhtemel patlayıcı bir ortamda kullanılacak taşıtlar hariç olmamak üzere, yalnızca yolcuların havayolu, karayolu, demiryolu veya su vasıtası ile taşınmasına yönelik taşıtlar ve bunların römorkları ile malların havayolu, karayolu, demiryolu veya su vasıtası ile taşınması için tasarlanmış olan nakil vasıtaları,

- Ulusal savunma açısından gerekli olan silah, mühimmat ve savaş ile ilgili malzemeler.

6. 93/15/AT Sayılı Sivil Kullanım Amaçlı Patlayıcı Maddelerin Belgelendirilmesi Piyasaya Arzı ve Denetlenmesi Hakkında Yönetmelik

Bu Yönetmeliğin amacı; sivil kullanım amaçlı patlayıcı maddelerin belgelendirilmesi, işaretlenmesi ve gerekli emniyet şartlarının belirlenmesi,

piyasaya arz edilmesi, piyasa gözetimi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Aşağıda yer alan patlayıcı maddeler, bu Yönetmelik kapsamındadır.

- Karabarutlar (komprime veya komprime olmayan),
- Tek bazlı veya çift bazlı barutlar (yakıtlar),
- Kompozit barutlar (yakıtlar),
- Dinamitler,
- Patlayıcı nitratlar,
- Amonyum nitrat – Fuel oil karışımı (ANFO) ve Güçlendirilmiş ANFO

(Gübre amacıyla kullanılan amonyum nitrat hariç)

- Emülsion, jel, bulamaç (slurry) tip patlayıcılar,
- Kloratlı patlayıcılar,
- Sıvı patlayıcılar,
- Yemleme (booster) patlayıcılar,
- Patlatma röleleri,
- Tahrip kalıpları,
- Çukur imla şarjları,
- Emniyetli (asfalt veya PVC kaplı) fitiller,
- İnfilaklı fitiller,
- Elektrikli (gecikmeli – gecikmesiz) kapsüller,
- Adi (düz – plain) kapsüller,
- Diğer kapsüller (şok tüpler- nonelectric),
- Herhangi bir ad altında sunulan diğer patlayıcılar.

Aşağıdaki patlayıcı maddeler, bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

- 3763 sayılı Türkiye’de Harp Silah ve Mühimmatı Yapan Hususi Sanayi Müesseselerinin Kontrolü Hakkında Kanun kapsamında bulunan askeri amaçlı barut ve patlayıcı maddeler,
  - Kolluk kuvvetlerinin kullanımına tahsis edilmiş patlayıcı maddeler,
  - Piroteknik maddeler.

7. 2014/33/AB Sayılı Asansör Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; asansörler ve asansörlere ait asansör güvenlik aksamalarının karşılımları gereken temel sağlık ve güvenlik gereklerini, bu ürünlerle ilgili piyasaya arz koşulları ile piyasa gözetimi ve denetimi esaslarını belirlemektir.

Bu Yönetmelik;

- Binalarda ve inşaatlarda kalıcı olarak hizmet veren ve insanların, insan ve yüklerin veya bir kişinin taşıyıcıya zorlanmadan girebildiği ve içindeki kişinin erişim mesafesinde yer alan kumandalarla teçhiz edilmiş olan taşıyıcıya ulaşılabilirdiği hallerde sadece yüklerin taşınmasının amaçlandığı asansörleri,

- Asansörlerde kullanılan asansör güvenlik aksamalarını, kapsar.

Bu Yönetmelik;

- Hızı 0.15 m/s'den büyük olmayan kaldırma tertibatlarını,
- İnşaat şantiyelerinde kurulan kaldırma tertibatlarını,
- Füniküler dâhil olmak üzere kablolu taşıma tesisatlarını,
- Askeri veya polisiye amaçlı özel olarak tasarlanan ve inşa edilen asansörleri,
- Üzerinden iş yapılabilen kaldırma tertibatlarını,
- Maden ocağı vinçlerini,
- Sanatsal icraat sırasında sanatçıların kaldırılmasına yönelik kaldırma tertibatlarını,
- Taşıt araçlarına monte edilmiş kaldırma tertibatlarını,
- Makinalara bağlı olan ve makina üzerindeki bakım ve muayene noktaları dâhil olmak üzere, sadece çalışma istasyonlarına erişim amacıyla tasarlanan kaldırma tertibatlarını,
- Dişli rayda çalışan trenleri,
- Yürüyen merdivenler ve mekanik yürüyüş bantlarını, kapsamaz.

Asansörler veya asansör güvenlik aksamalarına dair, bu Yönetmeliğin atıfta bulunduğu risklerin tamamı ya da bir bölümünün ilgili diğer mevzuat

hükümleri kapsamına girmesi durumunda bu Yönetmelik hükümleri uygulanmaz veya uygulanması durdurulur.

8. 73/23/AT Sayılı Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat İle İlgili Yönetmelik

Bu Yönetmeliğin amacı; bu Yönetmelik kapsamına giren elektrikli teçhizatın bu Yönetmelikte yer alan emniyet gerekleri ve uygunluk değerlendirme prosedürlerini sağladıktan sonra piyasaya arzı için gerekli olan emniyet kuralları ile uygunluk değerlendirme prosedürlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik; alternatif akım için 50 volt - 1000 volt arasında, doğru akım için 75 volt - 1500 volt arasında değişen anma gerilimlerinde kullanılmak üzere tasarılan elektrikli teçhizatı kapsar.

Bu Yönetmelik aşağıda belirtilen teçhizat ve durumları kapsamaz:

- Patlayıcı ortamlarda kullanılacak elektrikli teçhizat
- Radyoloji ve tıbbi amaçlı elektrikli teçhizat
- Yük ve insan asansörlerine ait elektrikli parçalar
- Elektrik sayaçları
- Evde kullanılan fiş ve prizler
- Elektrikli çit kumandaları
- Radyo-elektrik paraziti (enterferansı)
- Avrupa Topluğu üyesi ülkelerin katıldığı uluslararası kuruluşlarca

düzenlenen emniyet hükümlerine uygun, gemi, uçak ya da demiryollarında kullanılan özel elektrikli teçhizat.

9. 2006/42/AT Sayılı Makina Emniyeti Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; makinaların, usulüne uygun şekilde kurulduğunda, bakımı yapıldığında ve kendinden beklenen amaçlar doğrultusunda kullanıldığında, insan sağlığına ve güvenliğine ve durumuna

göre evcil hayvanlara ve mallara zarar vermiyorsa piyasaya arz edilmelerini ve hizmete sunulmalarını teminen, tasarım ve imalat aşamasında uyulması gereken temel emniyet şartları ile takip edilmesi gereken uygunluk değerlendirme prosedürlerini ve uygunluk değerlendirmesi yapacak onaylanmış kuruluşların görevlendirilmesinde dikkate alınacak asgari kriterleri düzenlemektir.

Bu Yönetmelik; makinaları, değiştirilebilir teçhizatı, emniyet aksamalarını, kaldırma aksesuarlarını, zincir, halat ve kayışları, sökülebilir mekanik aktarma tertibatlarını, kısmen tamamlanmış makinaları kapsar.

Bu Yönetmelik; aşağıda belirtilen makinaları ve emniyet parçalarını kapsamaz.

- Orijinal makinaların imalâtçıları tarafından tedarik edilen ve özdeş aksamaları değiştirmek üzere yedek parça olarak kullanılması amaçlanan emniyet aksamaları,
- Fuar alanlarında ve/veya eğlence parklarında kullanılan özel makinaları,
- Özel olarak nükleer amaçlar için tasarlanmış veya hizmete sunulmuş, arızalanma durumunda radyoaktivite yayabilecek makinaları,
- Ateşli silahlar dahil olmak üzere her türlü silahı,
- Aşağıdaki ulaşım vasıtalarını:
  - 8/6/2008 tarihli ve 26900 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarım veya Orman Traktörleri, Bunların Römorkları ve Birbiriyle Değiştirilebilir Çekilen Makinaları ile Sistemleri, Aksamaları, Ayrı Teknik Üniteleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2003/37/AT) kapsamındaki riskler açısından, üzerlerine monte edilen makinalar hariç, tarım ve orman traktörleri,
  - 1/4/1999 tarihli ve 23653 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı ile İlgili Yönetmelik (98/14/AT) kapsamındaki, üzerlerine monte edilen makinalar hariç, motorlu araçlar ve bunların römorkları,
  - 23/12/2004 tarihli ve 25679 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliği (2002/24/AT) kapsamındaki, üzerlerine monte edilen makinalar hariç, taşıtları,

- Sadece yarış amaçlı motorlu taşıtlar,
- Üzerine monte edilen makinalar hariç, hava, su veya demir yolu ağlarındaki ulaştırma vasıtaları,
- Denizde hareket eden tekneler ve seyyar açık deniz tertibatı ile bu tekne ve/veya tertibat üzerine monte edilmiş makinalar,
- Askeri veya polisiye amaçlar için özel olarak tasarlanmış ve imal edilmiş makinalar,
- Laboratuvarlarda araştırma amaçlarına yönelik olarak geçici kullanım için özel olarak tasarlanmış ve imal edilmiş makinalar,
- Maden kuyusu asansörleri,
- Sanatsal gösterilerde sanatçıyı taşımaya amaçlayan makinalar,
- 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat ile İlgili Yönetmelik (2006/95/AT) kapsamında yer alan; evlerde kullanılması amaçlanan ev aletleri, ses ve video cihazları, bilgi teknolojisi cihazları, tipik büro makineleri, alçak gerilim şalter ve kumanda panoları ve elektrik motorları, yüksek gerilimli elektrikli teçhizatın şalter ve kumanda düzenleri ile trafo tipleri.

10. 2014/32/AB Sayılı Ölçü Aletleri Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; bir ölçüm fonksiyonu olan cihaz ve sistemlerin, piyasada bulundurulması ve/veya kullanıma sunulması halinde taşınması gereken şartları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik; su sayaçları (MI-001), gaz sayaçları ve hacim dönüştürme cihazları (MI-002), aktif elektrik enerji sayaçları (MI-003), ısı sayaçları (MI-004), su haricindeki sıvıların miktarlarını sürekli ve dinamik ölçen ölçme sistemleri (MI-005), otomatik tartı aletleri (MI-006), taksimetreler (MI-007), malzeme ölçerler (MI-008), boyutsal ölçüm cihazları (MI-009) ve egzoz gazı analiz cihazları (MI-010) ile ilgili olarak bu Yönetmeliğin ekinde yer alan EK-III ilâ EK-XII’de tanımlanan ölçü aletlerini kapsar.

11. 90/385/EEC Sayılı Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazların taşınması gereken temel gerekleri belirlemek ve bu cihazların kullanımı sırasında hastaların, uygulayıcıların, kullanıcıların ve üçüncü şahısların sağlık ve güvenliği açısından ortaya çıkabilecek tehlikelere karşı korunmalarını sağlamak amacıyla tasarımına, sınıflandırılmasına, üretimine, piyasaya arzına, hizmete sunulmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin, vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazların tasarımı, imalatı, piyasaya arzı, hizmete sunulması, kullanımı ve denetimi ile ilgili bütün faaliyetlerini kapsar.

Bir cihaz 19/1/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamına giren bir tıbbi ürünün uygulanması amacıyla üretilmiş ise, anılan cihaz bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir. Bu durum, tıbbi ürüne Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

Cihaz, insan vücudu üzerindeki işlevine yardımcı olması amacıyla, bir madde ile entegre olarak kullanılıyorsa ve bu madde cihazdan bağımsız olarak kullanıldığında Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamında tıbbi ürün olarak kabul ediliyorsa, söz konusu cihaz bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

Cihaz, insan vücudu üzerindeki işlevine yardımcı olması amacıyla, bir madde ile entegre olarak kullanılıyorsa ve bu madde cihazdan bağımsız olarak kullanıldığında Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamında insan kanı veya plazmasından elde edilen bir tıbbi ürün (insan kanı türevi) olarak kabul ediliyor ise, söz konusu cihaz bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

Bu Yönetmelik;

- 19/1/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamına giren tıbbi ürünlere,
  - İnsan kanı türevleri hariç olmak üzere; insan kanı, kan ürünleri, insan kaynaklı plazma veya kan hücreleri ile insan hücresi, dokusu, nakil organları veya bunlardan imal edilen ürünlere,
  - Cansız hayvan dokuları ve cansız hayvan dokularından imal edilen ürünleri içeren vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlar hariç olmak üzere, hayvan kökenli doku ve hücrelere uygulanmaz.

Bir ürünün Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği veya bu Yönetmelik kapsamında olup olmadığına karar verilirken ürünün aslı fonksiyonuna bakılır.

Bu Yönetmelik kapsamında uygunluk değerlendirmesine tabi tutulan cihazlar bakımından, 24/10/2007 tarihli ve 26680 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektro Manyetik Uyumluluk Yönetmeliği hükümleri aranmaz.

12. 93/42/EEC Sayılı Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; tıbbi cihaz ve aksesuarlarının taşınması gereken temel gerekleri belirlemek ve bu cihazlar ile aksesuarlarının kullanımı sırasında hastaların, uygulayıcıların, kullanıcıların ve üçüncü şahısların sağlık ve güvenliği açısından ortaya çıkabilecek tehlikelere karşı korunmalarını sağlamak amacıyla tasarımına, sınıflandırılmasına, üretimine, piyasaya arzına, hizmete sunulmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin, tıbbi cihaz ve aksesuarlarının tasarımı, imalatı, piyasaya arzı, hizmete sunulması, kullanımı ve denetimi ile ilgili bütün faaliyetlerini kapsar.

Bir cihaz 19/1/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamına giren bir tıbbi ürünün uygulanması amacıyla üretilmiş ise, anılan cihaz bu

Yönetmelik kapsamında değerlendirilir. Bu durum, tıbbi ürüne Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümlerinin uygulanmasını engellemez.

Bir cihaz, tıbbi ürün ile kombine halde tek bir ürün olarak piyasaya sürülüyorsa ve tek kullanımlık ise, bu tek ürün Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği hükümlerine tabidir. Bu durumda, tıbbi cihazın güvenlik ve performansı ile ilgili hususlar söz konusu olduğunda, bu Yönetmeliğin temel gereklerle ilgili Ek I'inde belirtilen hükümler uygulanır.

Cihaz, insan vücudu üzerindeki işlevine yardımcı olması amacıyla, bir madde ile entegre olarak kullanılıyorsa ve bu madde cihazdan bağımsız olarak kullanıldığında Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamında tıbbi ürün olarak kabul ediliyorsa, söz konusu cihaz bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

Cihaz, insan vücudu üzerindeki işlevine yardımcı olması amacıyla, bir madde ile entegre olarak kullanılıyorsa ve bu madde, cihazdan bağımsız olarak kullanıldığında Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamında insan kanı veya plazmasından elde edilen bir tıbbi ürün (insan kanı türevi) olarak kabul ediliyor ise, söz konusu cihaz bu Yönetmelik kapsamında değerlendirilir.

Bu Yönetmelik;

- İn vitro tıbbi tanı cihazlarına,
- 9/1/2007 tarihli ve 26398 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği kapsamına giren vücuda yerleştirilebilir aktif tıbbi cihazlara,
  - 19/1/2005 tarihli ve 25705 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği kapsamına giren tıbbi ürünlere,
  - 24/3/2005 tarihli ve 5324 sayılı Kozmetik Kanunu kapsamına giren kozmetik ürünlere,
  - İnsan kanı türevleri hariç olmak üzere; insan kanı, kan ürünleri, insan kaynaklı plazma veya kan hücreleri ile insan hücresi, dokusu, nakil organları veya bunlardan imal edilen ürünlere,

- Cansız hayvan dokuları ve cansız hayvan dokularından imal edilen ürünleri içeren tıbbi cihazlar hariç olmak üzere, hayvan kökenli doku ve hücrelere uygulanmaz.

Bir ürünün Beşeri Tıbbi Ürünler Ruhsatlandırma Yönetmeliği veya bu Yönetmelik kapsamında olup olmadığına karar verilirken ürünün aslı fonksiyonuna bakılır.

Bir cihaz imalatçısı tarafından gerek bu Yönetmeliğe gerekse 29/11/2006 tarihli ve 26361 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliğine uygun olarak kullanılması amaçlandığında, her iki yönetmelikteki temel sağlık ve güvenlik gerekleri de yerine getirilir.

Bu Yönetmelik kapsamında uygunluk değerlendirmesine tabi tutulan cihazlar bakımından, 24/10/2007 tarihli ve 26680 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği hükümleri aranmaz.

Bu Yönetmelik hükümleri, radyasyon güvenliği ve tıbbi ışınlamalara ilişkin düzenlemelerin uygulanmasını etkilemez.

13. 98/79/EC Sayılı Vücut Dışında Kullanılan Tıbbi Cihazlar Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; in vitro tıbbi tanı cihazlarının ve aksesuarlarının taşınması gereken temel gerekleri belirlemek ve bu cihazlar ile aksesuarlarının kullanımı sırasında hastaların, uygulayıcıların, kullanıcıların ve üçüncü şahısların sağlık ve güvenliği açısından ortaya çıkabilecek tehlikelere karşı korunmalarını sağlamak amacıyla tasarımına, sınıflandırılmasına, üretimine, piyasaya arzına, hizmete sunulmasına ve denetlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik; kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel şahısların, in vitro tıbbi tanı cihazları ve aksesuarlarının tasarımı, üretimi,

piyasaya arzı, hizmete sunulması ve denetimi ile ilgili bütün faaliyetleri kapsar. Bu faaliyetlerle ilgili olarak doku, hücre ve diğer insan kaynaklı maddelerin alınması, toplanması ve kullanılması etik açıdan, ülkemizin taraf olduğu ve fakat şerh koyduğu 20 nci maddesi hariç olmak üzere, Avrupa Konseyinin Biyoloji ve Tıbbın Uygulanmasına İlişkin İnsan Onuru ve Haklarının Korunmasına Dair Konvansiyon; İnsan Hakları ve Biyotıp Konvansiyonunda belirlenen kurallara ve ilgili mevzuata göre yapılır.

Ancak;

- Nitelikleri bakımından imalatçıları tarafından özellikle in vitro tıbbi tanı incelemesi yapmak üzere tasarlanmayan ve genel laboratuvar kullanımına yönelik olan cihazlar,
- Aynı sağlık kuruluşunda üretilip kullanılan in vitro tıbbi tanı cihazları ile başka bir gerçek veya tüzel kişiye devredilmeksizin yakındaki tesislerde kullanılan in vitro tıbbi tanı cihazları, Bakanlığın denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

Bu Yönetmelik in vitro tıbbi tanı cihazlarının, tıbbi reçete ile temin edilmesini öngören diğer mevzuat hükümlerini etkilemez.

14. 92/42/AT Sayılı Sıvı ve Gaz Yakıtlı Yeni Sıcak Su Kazanlarının Verimlilik Gereklerine Dair Yönetmelik

Bu Yönetmeliğin amacı, sıvı veya gaz yakıtlı yeni sıcak su kazanlarına uygulanabilir verim gereklerini belirleyerek enerji verimliliğini artırmaktır.

Bu Yönetmelik, nominal çıkış gücü 4 kW'tan az 400 kW'tan fazla olmayan sıvı veya gaz yakıtlı yeni sıcak su kazanlarında asgari enerji verimini temin etmek, çevre kirliliğinin azaltılmasını sağlamak ve kişilerin, evcil hayvanların ve malların emniyetini korumak amacıyla sıvı veya gaz yakıtlı yeni sıcak su kazanlarının asgari teknik özelliklere haiz bir şekilde üretiminin sağlanması ile kullanımında uygulanacak esasları kapsar.

Aşağıda belirtilen kazanlar ve cihazlar, bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

- Katı yakıtlar da dahil olmak üzere değişik yakıtlar yakabilen sıcak su kazanları,
- Hızlı olarak sıcak su hazırlanmasında kullanılan cihazlar,
- Yaygın olarak pazarlanan sıvı ve gaz yakıtlardan belirgin şekilde farklı, endüstriyel atık gazlar, biogaz ve benzeri yakıtlar yakabilecek şekilde tasarımılanan kazanlar,
- Temel olarak, tesis edildikleri binaları ısıtmak amacıyla, tali olarak da merkezi ısıtma için sıcak su ve temizlik amaçlı sıcak su temini için tasarımılanmış ısıtıcı ve cihazlar,
- Yerçekimi prensiplerine dayalı olarak kendi ağırlığıyla devridaim eden ve sadece temizlik amaçlı depolanan sıcak su üretimi için tasarımılanan, nominal çıkış gücü 6 kW'tan düşük cihazlar,
- Üretimi devamlılık arz etmeyen, bir defaya mahsus olarak üretilen kazanlar.

15. 2014/31/AB Sayılı Otomatik Olmayan Tartı Aletleri Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; otomatik olmayan tartı aletlerinin uyması gereken temel gerekler ve bu aletlerin piyasaya arzı için gereken uygunluk değerlendirme prosedürleri ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik, tüm otomatik olmayan tartı aletlerini kapsar. Bu Yönetmelik amaçları bakımından, otomatik olmayan tartı aletlerinin kullanımı açısından aşağıdaki kategorilere ayrılmıştır:

- Birinci kategori;
  - Ticari işlemler için kütle tespiti,
  - Köprü veya yol geçiş ücreti, tarife, vergi, ceza, ikramiye, tazminat ya da benzer tip ödemelerin hesaplanması amacıyla kütle tespiti,
  - İlgili mevzuat hükümlerinin uygulanması, mahkeme tutanaklarında verilen bilirkişi görüşü için kütle tespiti,
  - Tıbbi amaçlı izleme, teşhis ve tedavi maksadıyla hastaların

tartılması suretiyle kütle tespiti,

- Reçetede yer alan ilaçların eczanede hazırlanması amaçlı kütle tespiti ile tıbbi ve ilaç laboratuvarlarında yürütülen analizlerde kütle tespiti,
- Halka açık satış yerlerinde tüketiciye doğrudan satışlar ve hazır ambalajlı ürünler için fiyat tespiti.
- İkinci kategori; birinci kategoride sayılanların dışında kalan tüm işlemler için kütle tespiti.

16. 94/62/EC Sayılı Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı;

- Çevresel açıdan belirli ölçütlere, temel şart ve özelliklere sahip ambalajların üretimine,
- Ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, önlenemeyen ambalaj atıklarının tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yolu ile bertaraf edilecek miktarının azaltılmasına,
- Ambalaj atıklarının çevreye zarar verecek şekilde doğrudan ve dolaylı olarak alıcı ortama verilmesinin önlenmesine,
- Ambalaj atıklarının belirli bir yönetim sistemi içinde, kaynağında ayrı toplanması, taşınması, ayrılmasına ilişkin teknik ve idari standartların oluşturulmasına,

yönelik prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esasların belirlenmesidir.

Bu Yönetmelik; piyasaya sürülen bütün ambalajları ve bu ambalajların atıklarını kapsar.

Defolu ürünler, fireler, piyasaya sürülmemiş ambalajlar ve benzeri üretim artıkları ile ambalaj atığı tanımına girmeyen boru, sac levha, demir-çelik hurdaları, kumaş atıkları ve benzeri ambalaj dışı atıklar bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

22/7/2005 tarihli ve 25883 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki ambalaj atıklarının, 14/3/2005 tarihli ve 25755 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki ambalaj atıklarının ve 30/7/2008 tarihli ve 26952 sayılı Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği kapsamındaki ambalaj atıklarının toplanması, taşınması, ayrılması, geri dönüşümü, geri kazanımı ve bertarafı yukarıda belirtilen ilgili mevzuat hükümlerine göre yapılır.

17. 89/686/EEC Sayılı Kişisel Koruyucu Donanım Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; insan sağlığı ve güvenliğinin korunması amacıyla kullanılan kişisel koruyucu donanımların imalatı, ithalatı, piyasaya arzı, hizmete sunumu ve denetimi ile üçüncü şahısların can ve mal güvenliğinin tehlikelere karşı korunmasına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik, kişisel koruyucu donanımların imalatı, ithalatı, piyasaya arzı, hizmete sunumu ve denetimi ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarıyla gerçek ve tüzel kişilerin uyması gereken usul ve esasları kapsar.

Piyasaya arz, malların serbest dolaşımı ve güvenlik açısından bu Yönetmeliğin hedeflediği aynı amaçlar için çıkarılmış başka bir Yönetmeliğin kapsamında olan Kişisel Koruyucu Donanımlar ve aşağıda belirtilen ürünler bu Yönetmelik kapsamı dışındadır.

- Özellikle, güvenlik güçleri ve ordu mensuplarının veya kanun ve düzenin korunmasında görevli kişilerin kullanımı için tasarlanmış ve üretilmiş miğfer, kalkan gibi benzeri kişisel koruyucu donanımlar.
- Nefsi müdafaa için üretilen bayıltıcı spreylere, kişisel saldırıya karşı caydırıcı silahlar ve benzeri KKD’ler.
- Aşağıda belirtilen etkenlere karşı kişisel kullanım için tasarlanmış ve üretilmiş KKD’ler;
  - Başlık, mevsimlik giysi ve ayakkabı gibi olumsuz atmosferik koşullarda kullanılanlar,
  - Bulaşık eldivenleri gibi su ve ıslanmada kullanılanlar,
  - Eldiven gibi ısıya karşı kullanılanlar,

- Uçak veya deniz araçlarında, kişilerin kurtarma ve korunması amacıyla imal edilen ve sürekli kullanılmayanlar,
- İki veya üç tekerlekli motorlu araç sürücüleri için başlıklar ve göz siperleri.

18. 97/23/AT Sayılı Basınçlı Ekipmanlar Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı, maksimum izin verilebilen PS basıncı 0,5 bar'dan daha büyük olan basınçlı ekipmanların ve donanımların tasarım, üretim ve uygunluk değerlendirmesi ile ilgili usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik; maksimum izin verilebilen PS basıncı 0,5 bar'dan daha büyük olan basınçlı ekipmanları kapsar.

Bu Yönetmelik aşağıda belirtilen hususları kapsamaz:

- Basınç düşürme istasyonları veya sıkıştırma istasyonlarında bulunabilen standart basınçlı ekipmanlar hariç olmak üzere; herhangi bir akışkan veya maddeyi, bir tesise ya da kıyı veya açıkta bulunan tesisten taşımak için tasarlanmış, ekli her türlü ekipmanı da içeren ve tesisin içinde bulunan son izolasyon cihazını da kapsayacak şekilde boru veya boru sisteminden oluşan boru hattı,
- Suyun tedariki, dağıtımı ve boşaltılması için şebekeler ve ilgili ekipmanlar, basınçlı su taşıma boruları, basınç tünelleri, hidroelektrik tesisler için basınç şaftı ve ilgili özel aksesuarlar,
- 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Basit Basınçlı Kaplar Yönetmeliğinin (87/404/AT) kapsadığı ekipmanlar,
- 30/11/2000 tarihli ve 24246 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Aerosol Kaplar Yönetmeliğinin (75/324/AT) kapsadığı ekipmanlar,
- Aşağıda belirtilen mevzuat ve ekleri tarafından araçların fonksiyonları için belirlenmiş olan ekipmanlar:
  - 1/4/1999 tarihli ve 23653 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorkları Tip Onayı Yönetmeliği (70/156/AT),

- 7/1/1999 tarihli ve 23576 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tekerlekli Tarım veya Orman Traktörleri Tip Onayı Yönetmeliği (74/150/AT)
- 23/12/2004 tarihli ve 25679 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliği (2002/24/AT),
  - Bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde belirtildiği gibi Kategori I’den yüksek olmayacak şekilde sınıflandırılmış ve aşağıda açıklanan yönetmelikler tarafından kapsanan ekipmanlar;
    - 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı 4. mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Makine Emniyeti Yönetmeliği (98/37/AT),
    - 15/2/2003 tarihli ve 25021 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asansör Yönetmeliği (95/16/AT),
    - 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Belirli Gerilim Sınırları Dahilinde Kullanılmak Üzere Tasarlanmış Elektrikli Teçhizat ile İlgili Yönetmelik (73/23/AT),
    - 13/3/2002 tarihli ve 24694 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliği (93/42/AT),
    - 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gaz Yakan Cihazlara Dair Yönetmelik (90/396/AT),
    - 30/12/2006 tarihli ve 26392 sayılı 4. Mükerrer Resmî Gazete’de yayımlanan Muhtemel Patlayıcı Ortamlarda Kullanılacak Teçhizat ve Koruyucu Sistemler ile İlgili Yönetmelik (94/9/AT),
  - Avrupa Birliğini oluşturan Roma Antlaşmasınının 223 (1) (b) maddesi tarafından kapsanan askeri ekipmanlar,
    - Yanlış kullanım sonucunda radyoaktif yayıma sebep olabilecek, özellikle nükleer amaçlı kullanım için tasarlanan ekipmanlar,
    - Petrol, gaz veya jeotermal keşif ve sondaj endüstrisinde ve yeraltı depolamasında, kuyu basıncını kontrol etmek için kullanılan kuyu başı, patlama önleyiciler, boru manifoldları ve bunların tüm ekipmanlarından oluşan kuyu kontrol ekipmanları,
    - Basıncın belirgin bir tasarım faktörü olmadığı statik ve dinamik işlevsel etkileri veya diğer işlevsel etkileri karşılayabilecek yeterli dayanıklılık, sertlik veya kararlılığa sahip olan ve buna uygun olarak malzemesi seçilmiş, boyutları

belirlenmiş ve üretilmiş mahfazaları ve makineleri kapsayan aşağıda belirtilen ekipmanlar,

- Türbin ve içten yanmalı motorları da içeren motorlar,
- Buharlı motorlar, gaz/buhar türbinleri, turbo jeneratörler,

kompresörler, pompalar ve çalıştırma düzenleri,

- Fırın soğutma sistemleri, sıcak hava geri kazanıcıları, toz emiciler ve sıcak fırın egzoz gazı temizleyicileri dahil olmak üzere yüksek fırınlar, fırın soğutma, gaz değiştiriciler, eritme, yeniden eritme, gazını alma, çelik ve demir dışı metallerin döküm tepsileri dahil olmak üzere doğrudan tasviye döküm ocakları,

- Şartel kontrol ünitesi, transformatör gibi yüksek gerilim ekipmanları ve dönen makineler için mahfazalar,

- Aktarma sistemleri (örneğin: elektrik ve telefon kabloları) muhafazası için basınçlı borular,

- Gemiler, roketler, uçaklar ve hareket edebilir deniz araçları ile tekneler üzerinde kullanılmak veya bunların hareketini sağlamak üzere tasarlanmış ekipmanlar,

- Taşıt lastikleri, hava yastıkları, oynamak için kullanılan toplar, şişme botlar ve benzeri esnek muhafazadan oluşan basınçlı ekipmanlar,

- Egzoz ve emme susturucuları,

- Son tüketim için üretilen karbonatlı içeceklerin şişe veya teneke kutuları,

- PSxV değeri 500 bar x litreden fazla olmayan ve izin verilen maksimum basıncı 7 bar'ı geçmeyen, içeceklerin dağıtım ve nakliyesi için tasarlanmış kaplar,

- Tehlikeli Maddelerin Karayolu ile Uluslar Arası Taşınması (ADR), Tehlikeli Maddelerin Demiryolu ile Uluslar Arası Taşınması (RID), Uluslar Arası Denizcilikle İlgili Tehlikeli Madde Kodları (IMDG) ve Uluslar Arası Sivil Havacılık Organizasyonu (ICAO) anlaşmaları tarafından kapsanan ekipmanlar,

- Sıcak su ısıtma sistemindeki radyatör ve borular,

- Sıvının üzerindeki gaz basıncı 0,5 bar'dan fazla olmayan sıvıları depolamak için tasarlanmış kaplar.

19. 1999/5/EC Sayılı Telsiz ve Telekomünikasyon Terminal Ekipmanları Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının sahip olması gereken asgari güvenlik koşullarına ilişkin temel gereklere uygun olarak piyasaya arz edilmelerini teminen takip edilmesi gereken uygunluk değerlendirme prosedürlerini, onaylanmış kuruluşların görevlendirilmesinde dikkate alınacak asgari kriterleri, piyasa gözetimi ve denetimi ile ilgili usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerin, telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanlarının tasarımı, imalatı, dağıtımı, piyasaya arzı, hizmete sunulması, kullanımı, denetimi ile ilgili faaliyetleri kapsar.

Bu Yönetmelik; Devlet ve Kamu güvenliğiyle Devletin savunma ve ceza hukuku uygulamalarında kullanılan özel amaçlı cihazlar,

- Amatör radyo spektrumunda yer alan ve ticari olarak piyasada bulunmayan amatör telsiz teçhizatı veya devre kartları,
- SOLAS ve IMO kapsamında, donanımı zorunlu yüzer araçlarda kullanılacak deniz seyrüsefer cihazları,
- Kablo ve teller,
- Yalnızca Radyo ve TV yayın hizmetlerinin alımı için kullanılan alıcı cihazlar,
- Sivil Havacılık Hizmetlerinde kullanılan VOR, DME, VORTAC, ILS, NDB ve RADAR hava seyrüsefer cihazları,
- Hava trafik yönetiminde kullanılan izleme ve yön belirleme sistemleri ile haberleşme sistemlerinde kullanılan VOR, DME, TACAN, VORTAC, ILS, NDB ve RADAR teçhizatı hariç;
  - Telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanları,
  - Bu bentte belirtilen Yönetmeliklerin hükümleri mahfuz kalmak

kaydıyla, 9/1/2007 tarihli ve 26398 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihazlar Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde tanımlanan Vücuda Yerleştirilebilir Aktif Tıbbi Cihaz ve 9/1/2007 tarihli ve 26398 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tıbbi Cihaz Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde yer alan Tıbbi Cihazın dahili bir parçası veya aksesuarı olan cihazlar,

o Bu bentte belirtilen Yönetmeliklerin hükümleri mahfuz kalmak kaydıyla, 5/1/2002 tarihli ve 24631 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Motorlu Araçların Elektromanyetik Uyumluluk (Radyo Paraziti) ile ilgili Tip Onayı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde veya 2/7/1999 tarihli ve 23743 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan İki veya Üç Tekerlekli Motorlu Araçların Tip Onayı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde tanımlanan aracın dahili bir parçası veya aksesuarı olan cihazlar hakkında uygulanır.

20. 94/25/EC Sayılı Gezi Tekneleri Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; ürünlerin tasarımı ve yapımı için temel güvenlik gereklerini belirlemek, söz konusu ürünlerin bu gereklere uygun olarak piyasaya arz edilmelerini sağlamak üzere, CE uygunluk işaretlemesi ve bunlara ilişkin piyasa gözetimine ve denetimine yönelik usul ve esasları düzenlemektir.

Bu Yönetmelik;

- Tasarım ve yapılış bakımından;
  - o Gezi teknelerine ve kısmen tamamlanmış teknelere,
  - o Kişisel deniz taşıtlarına,
  - o Tekneye tesis edilmek üzere monte edilmemiş durumda piyasaya

arz edilen ve aşağıdaki bileşenlere:

- Tekne içine yerleştirilmiş ve kıçtan tahrikli motorlar için tutuşmadan koruma donanımı,
- Dıştan takma motorlarda, motor viteste iken ilk hareketi önleme donanımı,

- D men simitleri, d men mekanizmaları ve kablo donanımları,
  - Sabit olarak tesis edilecek yakıt tankları ve yakıt hortumları,
  - Hazır (prefabrik) kaporta ve lumbuzlar,
- Egzoz emisyonu bakımından;
    - Gezi teknelerine veya kişisel deniz taşıtlarına tesis edilmiş veya tesis edilmesi amaçlanmış tahrik motorlarına,
    - Bu teknelere tesis edilmiş olan tahrik motorlarından büyük tadilata tabi olanlara,
  - Gürültü emisyonu bakımından;
    - Entegre egzozu olmayan kıçtan tahrikli motoru bulunan gezi teknelerine veya tahrik motoru tekne içinde bulunan gezi teknelerine,
    - Entegre egzozu olmayan kıçtan tahrikli motoru bulunan gezi tekneleri veya tahrik motoru tekne içinde bulunan gezi teknelerinden, teknede büyük tadilat görüp, tadilatı takiben beş yıl içinde piyasaya arz edilenlere,
    - Kişisel deniz taşıtlarına,
    - Gezi teknelerine tesis edilmesi amaçlanan dıştan takmalı motorlara ve entegre egzozu bulunan kıçtan tahrikli motorlara,
  - Kişisel deniz taşıtları ile egzoz ve gürültü emisyonu bakımından ürünlere bu Yönetmelik hükümleri, sadece Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra piyasaya ilk arz ediŐilerinde ve/veya kullanıma alınıŐlarında, uygulanır.

AŞağıda belirtilenler bu Yönetmeliğin kapsamında değildir.

- Tasarım ve yapılış bakımından;
  - K rekli eğitim tekneleri ve kürekli yarış tekneleri dâhil, üreticisi tarafından sadece yarış için tasarımılanmış ve etiketlenmiş tekneler,
  - Kanolar, kayaklar, gondollar ve deniz bisikletleri,
  - Yelkenli kayaklar,
  - Kayaklar (motorlu kayaklar dâhil),
  - 1950 yılından önce tasarımılanmış tarihî teknelerin genelde orijinal malzemelerden tek olarak üretilen ve imalatçısı tarafından bu Şekilde etiketlenen kopyaları,
  - Daha sonra piyasaya arz edilmemek Şartıyla deneme amacıyla

üretilen tekneler,

○ İmalatını takiben beş yıl süreyle piyasaya arz edilmemek kaydıyla, kişisel kullanım için imal edilen tekneler,

○ Gezi teknesi tarifi içine girmemek kaydıyla, ticarî amaçla yolcu taşıyan ve mürettebat bulunduran tekneler, özellikle yolcu sayısına bakılmaksızın 4/10/1982 tarihli ve 82/714/EEC numaralı Direktifte “15 veya daha büyük DWT’na sahip olan tekneler veya 15 m³’lük veya daha fazla deplasman hacmine sahip olup ta eşya taşımak için tasarlanmamış olan tekneler, deplasmanı 15 m³’ten az olanlar da dâhil olmak üzere, tekneleri çekmek veya itmek için inşa edilmiş tekneler" şeklinde tanımlanan iç su yolu tekneleri,

○ Denizaltılar,

○ Hava yastıklı tekneler,

○ Ayaklı tekneler (hydrofoils),

○ Kömür, kok, odun, fueloil veya gaz yakılarak elde edilen buhar

gücüyle çalıştırılan tekneler.

• Egzoz emisyonu bakımından;

○ Aşağıdakilere tesis edilmiş veya aşağıdakilere tesis edilmesi

özellikle amaçlanmış tahrik motorları; sadece yarış amaçlı olan ve imalatçısı tarafından bu şekilde etiketlenmiş bulunan tekneler, daha sonra piyasaya arz edilmemek şartıyla deneme amacıyla üretilen tekneler, gezi teknesi tarifi içine girmemek kaydıyla ticarî amaçla yolcu taşıyan ve mürettebat bulunduran tekneler, özellikle yolcu sayısına bakılmaksızın 82/714/EEC numaralı Direktifte “15 veya daha büyük DWT’na sahip olan tekneler veya 15 m³’lük veya daha fazla deplasman hacmine sahip olup ta eşya taşımak için tasarlanmamış olan tekneler, deplasmanı 15 m³’ten az olanlar da dâhil olmak üzere, tekneleri çekmek veya itmek için inşa edilmiş tekneler" şeklinde tanımlanan tekneler, denizaltılar, hava yastıklı tekneler, ayaklı tekneler (hydrofoils).

○ 1950 yılından önceki tasarımlara dayanan tarihî tahrik motorlarının seri olarak değil, orijinal ve tek olarak üretilen ve 1950 yılından önce tasarlanmış tarihî teknelerin genelde orijinal malzemelerden tek olarak üretilen ve imalatçısı tarafından bu şekilde etiketlenen ile İmalatını takiben beş

yıl süreyle piyasaya arz edilmemek kaydıyla, kişisel kullanım için imal edilen teknelerde kullanılan kopyaları,

- Beş yıl süreyle piyasaya arz edilmemek kaydıyla, kişisel kullanım için imal edilen tahrik motorları.
- Gürültü emisyonu bakımından; egzoz emisyonu bakımından belirtilen tüm tekneler, beş yıl süreyle piyasaya arz edilmemek kaydıyla kişisel kullanım için imal edilen tekneler.

21. 2014/29/AB Sayılı Basit Basınçlı Kaplar Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; basit basınçlı kapların karşılamaı gereken temel sağlık ve güvenlik gereklerini, bu ürünlerle ilgili piyasaya arz koşullarını ve piyasa gözetimi ve denetimi esaslarını belirlemektir.

Bu Yönetmelik, aşağıdaki özelliklere sahip seri olarak imal edilen basit basınçlı kapları (bundan sonra “kap” olarak anılacaktır) kapsar:

- Kaynaklı, 0,5 bar’dan daha yüksek iç basınca tabi tutulması amaçlanan, hava ve azot gazı içeren ve yakma amacı dışında kullanılan kaplar.
- Alaşımsız çelikten veya alaşımsız alüminyumdan veya yaşlandıkça sertleşmeyen alüminyum alaşımından yapılmış olan, basınç altında kabın direncine katkıda bulunan parçalar ve donanımlar.
- Dışa doğru bombeleşerek kapatılmış, dairesel kesitli ve/veya düz uçları silindirik olan kısımla aynı eksen etrafında dönen silindirik bölümden veya iki bombeli ucu aynı eksen etrafında dönen bir silindirik bölümün herhangi birinden yapılan kap.
- Kabın azami çalışma basıncı 30 bar’dan fazla ve bu basınç ile kabın kapasitesi ($PS \times V$ nin çarpımı) 10.000 bar $\times$ litreden fazla olmayan kaplar.
- Asgari çalışma sıcaklığı $-50^{\circ}C$ ’den düşük; azami çalışma sıcaklığı ise çelik için $300^{\circ}C$ ’den, alüminyum veya alüminyum alaşımlı kaplar için $100^{\circ}C$ ’den fazla olmayan kaplar.

Bu Yönetmelik,

- Arıza durumunda radyoaktif yayılıma neden olabilecek, özellikle

nükleer amaçlı kullanım için tasarlanmış basınçlı kapları,

- Özellikle gemi ve uçakların çalıştırılması veya içine yerleştirilmesi amacıyla yönelik basınçlı kapları,

- Yangın söndürücüleri, kapsamaz.

22. 87/3/EEC Sayılı Oyuncak Güvenliği Yönetmeliği

Bu Yönetmeliğin amacı; oyuncakların güvenliğine ve serbest dolaşımına ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

Bu Yönetmelik;

- Özellikle oyunda kullanımının amaçlanmasına veya oyun amaçlı tasarlanmasına bakılmaksızın 14 yaş altı çocuklar tarafından oyunlarda kullanılan ürünleri kapsar. Ek-1’de listelenen ürünler bu Yönetmelik kapsamında oyuncak olarak kabul edilmez.

- Yönetmelik aşağıda yer alan oyuncaklara uygulanmaz:

- Halkın kullanımına yönelik oyun alanı ekipmanı,

- Madeni para ile çalışsın veya çalışmasın halkın kullanımına yönelik

otomatik oyun makineleri,

- İçten yanmalı motorlu oyuncak vasıtalar,

- Oyuncak buhar makineleri,

- Sapan ve mancınıklar.

EK 2

CE İŞARETİ DUYARLILIK VE BİLGİ DÜZEYİ ÖLÇÜMLENMESİ ÖLÇEĞİ

Sayın Katılımcı,

Aşağıdaki anket, “CE İŞARETİNİN ÖNEMİ VE İTHALATÇI FİRMALAR NEZDİNDE BİLİNİRLİĞİNİN İNCELENMESİ” isimli YÜKSEK LİSANS tezim için hazırlanmış bir anket olup, yalnızca bilimsel çalışma kapsamında kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

FERDİ GÜNER
İstanbul Arel Üniversitesi

Aşağıdaki yargıları firmanızdaki “CE İŞARETİ DUYARLILIK VE BİLGİ ÖLÇÜMLENMESİ ÖLÇEĞİ” yönünde; **5=Kesinlikle Katılıyorum, 4=Katılıyorum, 3=Ne katılıyorum Ne Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 1=Kesinlikle Katılmıyorum** değerlendirme ölçeğine göre yanıtlayınız.

1	Firmamız CE işaretine tabi ürün ithalatı yapmaktadır.	1	2	3	4	5
2	Firmamız CE işareti konusunda genel bilgi sahibidir.	1	2	3	4	5
3	Firmamızda CE işareti konusunda eğitimler yapılmaktadır.	1	2	3	4	5
4	Firmamızda CE işaretine uygunluk konusunda gerekli hassasiyet gösterilmektedir.	1	2	3	4	5
5	Firmamızca ithal edilen ürünlerin hangi yönetmelikler kapsamında olduğu bilinmektedir.	1	2	3	4	5
6	Firmamızca CE işareti mevzuatı kontrol ve takip edilmektedir.	1	2	3	4	5
7	CE işareti konusunda uzman bir birim/personel firmamız dahilinde bulunmaktadır.	1	2	3	4	5
8	İthal ettiğimiz eşyaların ilgili yönetmelikler kapsamında uygunluk denetimi yapılmasını destekliyoruz.	1	2	3	4	5
9	İthal ettiğimiz eşyalar ile ilgili bugüne dek CE denetimlerinde olumsuz sonuç alınmamıştır.	1	2	3	4	5
10	İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti mevzuatına aykırı olduğu gerekçesiyle firmamıza ceza kesilmiştir.	1	2	3	4	5
11	Ülkemizde CE işareti denetimi yapan kurumların yeterli bilgi, deneyim ve donanıma sahip olduğunu düşünüyoruz.	1	2	3	4	5
12	İthal edilen ürünler ile ilgili firmamızda Ürün Teknik dosyası arşivlenmektedir.	1	2	3	4	5
13	İthal edilen ürünlerin ithalat sırasında denetlensin veya denetlenmesin ilgili mevzuata uygun olması gerektiğini biliyoruz.	1	2	3	4	5
14	İthal ettiğimiz ürünlerin ithalat sırasında yapılan denetimlerde koşullu (eksiklerin ithalat sonrasında tamamlanarak piyasaya arzı koşulu) olarak ithalatına izin verildiği durumlarda eksiklikleri ithalat sonrasında tamamlıyoruz.	1	2	3	4	5
15	İthal ettiğimiz ürünlerin CE işareti uygunluğu konusunda, ithalat işlemlerini yapan gümrük müşavirimiz/danışmanlık firmamız gerekli denetim, kontrol ve takibatı adımıza yapmaktadır.	1	2	3	4	5
16	Ülkemizde CE işareti konusunda oluşmuş genel toplum bilincinin yeterli olduğunu düşünüyoruz.	1	2	3	4	5
17	İthal ettiğimiz ürünlerin ülke içerisinde ki son tüketiciye ulaştığında, insan sağlığı açısından asgari güvenlik şartlarını taşıyor olması gerektiğini konusunda gerekli hassasiyete sahibiz.	1	2	3	4	5
18	CE işareti uygunluğu konusunda denetime yetkili kurumların çalışmalarından memnunuz.	1	2	3	4	5
19	CE işareti konusunda yapılan bu çalışma tarafımızca da gerekli görülmektedir.	1	2	3	4	5
20	Bu çalışmayla CE işareti konusunda firmamız üzerinde öz değerlendirme yaparak bazı eksikliklerimiz/yanlışlarımız olduğu konusunda bilgi sahibi olduk.	1	2	3	4	5

(21) Cinsiyetiniz : Kadın ( ) Erkek ( )

(22) Yaşınız : 18-25 ( ) 26-35 ( ) 36-49 ( ) 50 ve üzeri ( )

(23) Eğitim Durumunuz : Yüksek Lisans, Doktora ( ) Üniversite ( ) Lise ( ) Ortaokul ( ) İlkokul ( )

(24) Meslek Grubunuz :

(25) Çalıştığınız Firmadaki unvanınız?

- Başkan/Sahip Genel Müdür Bölüm Müdürü Ürün/Proje Müdürü
 Teknik Müdür Müdür Yrd./Şef Mühendis/Teknisyen Diğer: